

42. Puoluekokous

42. Partikongressen
27.-29.5. Joensuu Areena

Koulutus-, kulttuuri- ja viestintäaloitteet 173-209

Puoluehallituksen lausunnot
ja puoluekokouksen päätökset 27.-29.5.2010

SISÄLLYSLUETTELO

Koulutusaloitteet

173. Oppivelvollisuuden pidentäminen	5
Helsingin Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys ry:n aloite.....	
174. Toisen asteen koulutusta uudistettava ja oppivelvollisuutta pidennettävä	5
Töölön Sosialidemokraattinen Yhdistys ry:n aloite	
175. Oppivelvollisuutta on pidennettävä	6
Töölö Unga Socialister ry:n aloite.....	
Puoluehallituksen lausunto aloitteista 173-175	7
176. Ammattiin opiskelevien työharjoittelujaksot palkallisiksi	8
Tervakosken Sosialidemokraatit ry:n aloite.....	
Puoluehallituksen lausunto	8
177. Lääkärikoulutuspaikkojen lisääminen	9
Joensuun Työväenyhdistys ry:n jäsen Jari Markkisen aloite.....	
Puoluehallituksen lausunto	9
178. Sosionomien koulutusta kehitettävä.....	10
Ähtärin Sosialidemokraatit ry:n aloite	
Puoluehallituksen lausunto	10
179. Yhtenäiseen toisen asteen koulutukseen.....	11
Töölö Unga Socialister ry:n aloite.....	
Puoluehallituksen lausunto	12
180. Maahanmuuttajien työllistymisongelma	12
Hakaniemen sosiaalidemokraatit ry:n aloite.....	
181. Elämäkatsomusaineet yhdistettävä elämäkatsomustiedoksi	14
Turun Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys TOSY ry:n aloite	
182. Uskonnonopetus säilytettävä	14
Turun Sosialidemokraattinen Voima ry:n aloite	
Puoluehallituksen lausunto aloitteista 180-182	14
183. Kansainvälisempi ja kielitaitoisempi Suomi tulevaisuudessa.....	15
Salpausselän Sos.dem. Yhdistys ry:n jäsenen Pertti Heinon aloite.....	
Puoluehallituksen lausunto	16
184. Yliopistojen tuntiopettajien kurimukselle loppu: opetusvirkoja lisättävä, tuntiopettajien palkkiot tuplattava ja lisäksi tarvitaan luentojen valmisteluraha.....	16
Lauttasaaren Sosialidemokraatit ry:n jäsenen Kimmo Sarjen aloite	
Puoluehallituksen lausunto	17
185. Yhteisvastuulliseen korkeakoulutuksen rahoitukseen	17
Töölö Unga Socialister ry:n aloite.....	
186. Maksuton koulutus on tasa-arvoisen yhteiskunnan peruspilari	18
Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry:n aloite	
Puoluehallituksen lausunto aloitteista 185-186	19
187. ATK-palvelujen järjestäminen kunnallisina palveluina ikäihmisille	19
Pohjois-Karjalan Sos.-dem. piiri ry:n aloite.....	
Puoluehallituksen lausunto	20
188. Perusopetuksen tuntikehyksen riittävyyden takaaminen kunnissa	20
Hämeenlinnan Työväenyhdistys r.y:n aloite	
Puoluehallituksen lausunto	20

189. Ammattiin opiskeleville kansalaisvaikuttamisen avaimet	21
Herttoniemen Sosialidemokraattiset Nuoret ry:n aloite	
Puoluehallituksen lausunto	21
190. Selkeyttä ja ihmisläheisiä päätöksiä koulutuspolitiikkaan	22
Etelä-Lahden Sosialidemokraatit ry:n aloite	
Puoluehallituksen lausunto	23
191. Suomen peruskoulujen tasa-arvoisuus turvattava	24
Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry:n aloite	
Puoluehallituksen lausunto	24
192. Turvallisesti elämään	25
Sosialidemokraattisten Naisten aloite	
Puoluehallituksen lausunto	26
193. Nuorille yhteiskuntatakuu	27
Sosialidemokraattisten Naisten aloite	
Puoluehallituksen lausunto	27
194. Ammattikoululaisten jatkokouluttautuminen helpommaksi	28
Turun Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys TOSY ry:n aloite	
Puoluehallituksen lausunto	29
195. Ruokarukous ei kuulu kouluun	29
Turun Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys TOSY ry:n aloite	
Puoluehallituksen lausunto	30
196. Kansalaistaito peruskoulujen opetussuunnitelmiin erillisenä opetusaineena	30
Kansainvälinen Sos.dem. Yhdistys ry:n jäsenen Ahmed Al Chibibin ja Kansainvälinen Sos.dem. Yhdistys ry:n aloite	30
Puoluehallituksen lausunto	31
197. Taito- ja taideaineiden tuntiresurssin lisäys peruskoulun opetussuunnitelmaan	31
Turun Sosialidemokraattinen Voima ry:n jäsenen Taru Pätärin ja Turun Sosialidemokraattinen Voima ry:n aloite	
Puoluehallituksen lausunto	32
198. Maahanmuuttajien opetuksessa luetun tekstin ymmärtämisen tehostaminen	32
Kansainvälinen Sos.dem. Yhdistys ry:n jäsenen Ahmed Al Chibibin ja Kansainvälinen Sos.dem. Yhdistys ry:n aloite	
Puoluehallituksen lausunto	33
199. Opintotukijärjestelmän tulee huomioida onko tukeen oikeutetulla elatusvelvollisuutta	33
Ruokolahden Sosialidemokraatit ry:n aloite	
200. Opintotuen elementit sidottava indeksiin	33
Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry:n aloite	
201. Opintotukijärjestelmä on uudistettava ja opiskelijan asumisen tukeminen siirrettävä yleisen asumistuen piiriin	34
Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry:n aloite	
Puoluehallituksen lausunto aloitteista 199-201	34
202. Opintolainalle korkokatto	35
Turun Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys TOSY ry:n aloite	
Puoluehallituksen lausunto	35

Kulttuurialoitteet

203. Veikkausvoittovarot käytettävä lain mukaisiin tarkoituksiin 36
 Nuorten Kotkain Keskusliitto- Unga Örnars Centralförbund NKK ry:n aloite.....
 Puoluehallituksen lausunto 37
204. Populaarikulttuurin tukeminen 37
 Kallion Sosialidemokraatit ry:n aloite .....
 Puoluehallituksen lausunto 38
205. Itärajan kynnyksiä alentamaan 38
 Lauttasaaren Sosialidemokraatit ry:n jäsenen Kimmo Sarjen aloite .....
 Puoluehallituksen lausunto 39

Viestintäaloitteet

206. YLE:n toimintakulujen kattamisesta valtion tulo- ja menoarviosta 40
 Hakametsän Sosialidemokraatit ry:n aloite .....
 207. Ylen toiminta rahoitettava valtion budjetista 40
 Sosialidemokraattiset Nuoret ry:n aloite.....
 Puoluehallituksen lausunto aloitteista 206-207 40
208. Television jakeluverkko takaisin suomalaiseen omistukseen 41
 Pohjois-Haagan Sos.-dem. Yhdistys ry:n aloite.....
 Puoluehallituksen lausunto 42
209. Liikenneyhteydet maassa ja ilmassa 42
 Ilomantsin Sosialidemokraatit ry:n aloite .....
 Puoluehallituksen lausunto 43

Koulutus-, kulttuuri- ja viestintäaloitteet

Koulutusaloitteet

173. Oppivelvollisuuden pidentäminen

Helsingin Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys ry:n aloite

Suomen ja suomalaisen yhteiskunnan menestys maailman valtioiden ja kansakuntien joukossa perustuu olennaiselta osaltaan koko väestön kattavaan korkeatasoiseen koulutukseen. Kun oppivelvollisuus aikanaan asetettiin, se oli kuusivuotinen. Tämän jälkeen oppivelvollisuutta on vähitellen pidennetty aina peruskoulun luomiseen 1970-luvun aikana. Tosiasiallisesti lapset käyvät nykyisin koulua huomattavasti pidempään, kun esiopetus toteutettiin muutama vuosi sitten ja kun noin 85 prosenttia ikäluokasta suorittaa tutkinnon toisen asteen koulutuksessa joko lukioissa tai ammatillisissa oppilaitoksissa. Oppivelvollisuuden laajuuden kehitys on kuitenkin pysähtynyt lähes kolmeksi kymmeneksi vuodeksi.

Esiopetukseen osallistuu tilastojen mukaan noin 97 prosenttia ikäluokasta. Esiopetuksen merkitys on erityisen suuri lasten kouluvalmiuksien kehittämisessä. Huomiota kuitenkin herättää, keitä ovat ne noin kolme prosenttia, jotka eivät osallistu esiopetukseen. Ovatko nämä lapsia, joilla koulumatkojen tai muiden syiden vuoksi on erityisiä ongelmia käydä esikoulua vai ovatko ne lapsia, jotka tosiasiallisesti tarvitsisivat kaikkein kipeimmin esiopetusta. Todennäköisimmin pääosa kuulu viimeksi mainittuun ryhmään, jossa ovat yliedustettuina maahanmuuttajien sekä päihde- ja mielenterveysongelmaisten vanhempien lapset.

Huolestuttava seikka on myös se, että lähes 15 prosenttia perusopetuksen päättävistä ei suorita loppuun toisen asteen koulutusta. Periaatteessa lukionkaan suorittaminen ei ole riittävää, koska se ei takaa työelämän edellyttämiä taitoja. Osa vaille toisen asteen koulutusta jäävistä oppilaista on epäilemättä sellaisia, että heidän itse asiassa pitäisi edelleen olla perusopetuksen piirissä. Joka tapauksessa tästä ryhmästä syntyy se tulevaisuuden syrjäytyvien ryhmä, jonka osana on pienituloisuus, huonosti palkatut työpaikat tai työttömyys, ja jotka myös yleensä näyttävät sairastavan keskimääräistä enemmän, asuvat keskimääräistä huonommin ja joihin muutkin syrjäytymisen tunnusmerkit erityisesti osuvat.

Helsingin Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys ry esittää puoluekokoukselle, että

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue asettaa tavoitteekseen oppivelvollisuuden pidentämisen. Oppivelvollisuuden alkaminen aikaistetaan siirtämällä nykyinen esiopetus osaksi oppivelvollisuutta. Oppivelvollisuutta pidennetään lisäksi kahdella vuodella perusopetuksen päättymisen jälkeen. Tämä osa oppivelvollisuudesta suoritetaan toisen asteen koulutuksessa tai muussa yksilöä, yhteiskuntaa ja työelämään osallistumista hyödyntävässä toiminnassa. Oppivelvollisuus alkaisi sinä vuonna, jona lapsi täyttää kuusi vuotta ja kestäisi 13 vuotta, kuitenkin enintään kaksi vuotta perusopetuksen päättymisen jälkeen.

174. Toisen asteen koulutusta uudistettava ja oppivelvollisuutta pidennettävä

Töölön Sosialidemokraattinen Yhdistys ry:n aloite

Yhteiskuntamme kehityksen ja kilpailukyvyn sekä globalisaation myötä kysymys osaamisen tuottamisesta on tullut olennaiseksi. Koulutusjärjestelmä tulisi rakentaa sellaiseksi, että se tuottaa joustavasti ja tehokkaasti työmarkkinoille sopivalla osaamisella varustettua työvoimaa. Tähän nykyinen liian varhain koulutuspolut eriyttävä koulutusjärjestelmämme ei kykene riittävästi hyvin.

Työmarkkinoiden osaamisvaatimusten noustessa vaatimukset myös monipuolistuvat. Kaikissa työtehtävissä tarvitaan aiempaa laajempaa yleissivistystä. Koulutusjärjestelmä ei kuitenkaan nykyisellään pyri tähän. Toisen asteen koulutus tulisi yhdistää yhdeksi järjestelmäksi. Samassa

oppilaitoksessa olisi tuolloin mahdollista opiskella niin yleissivistäviä kuin ammatillisia aineita-kin.

Ylioppilastutkinnon tai sen osien suorittamisen edellytykset tulee säilyttää nykyisessä muodossa, samoin ammatillisten tutkintojen tai yhdistelmä­tutkintojen suorittamisen edellytykset. Uudistunut toiminnallinen rakenne kuitenkin mahdollistaisi sen, että toisen asteen opiskelijoilla olisi halutessaan huomattavasti nykyistä laajemmat mahdollisuudet yhdistää yleissivistäviä ja ammatillisia opintoja.

Uudistunut rakenne lisäisi nuorten mahdollisuuksia tehdä valintoja ja samalla vähentäisi tarvetta tehdä peruuttamattomia valintoja, kuten nykyjärjestelmässä peruskoulun jälkeen tapahtuu. Tämä lisäisi niin opiskelijoiden elämänhallintaa kuin järjestelmän joustavuuttakin.

Merkittävimpana koulutusjärjestelmämme ongelmana voidaan pitää runsasta koulutuksen keskeyttämistä peruskoulun jälkeen, mikä johtaa selvästi heikkoon työmarkkina-asemaan, sillä nykyään työllistyminen pelkästään peruskoulun päättötodistuksella alkaa olla käytännössä mahdotonta. Noin 15 % nykyisistä nuorisoikäluokista jää ilman toisen asteen tutkintoa. Ongelmaan on pyritty vastaamaan opintojen ohjauksella ja erilaisilla varhaisen puuttumisen menetelmillä, mutta tilanne ei kuitenkaan ole sanottavasti parantunut viimeisten vuosikymmenten kuluessa.

Ongelmaksi on muodostunut myös se, että kaikilla lukioon hakeutuvilla ei ole mahdollisuuksia korkeakouluopintoihin, jolloin osa ikäluokasta käy lukion jälkeen toisen asteen koulutuksen ammatillisella puolella. Lisäksi ongelmaryhmän muodostavat nuoret, jotka joutuvat työmarkkinatarpeiden muutosten johdosta suorittamaan useita ammatillisia tutkintoja.

Pienenevät ikäluokat ja muuttoliike aiheuttavat ongelmia toisen asteen nykyiselle oppilaitosverkolle. Useat toisen asteen oppilaitokset ovat kooltaan liian pieniä tuottaakseen riittävää mitatakaavaetua ja toisaalta mahdollistaakseen opiskelijoille riittävät opiskelumahdollisuudet. Monipuoliset opiskelumahdollisuudet edellyttävät toisella asteella selkeästi suurempaa yksikköko-koa kuin peruskoulussa.

Tasa-arvon lisäämiseksi, koulutuksen tehokkuuden lisäämiseksi sekä yhteiskunnan osaamisen ja toisen asteen alueellisesti kattavan oppilaitosverkon takaamiseksi, toisen asteen koulutusta on uudistettava siirtymällä yhtenäiseen toisen asteen koulutukseen. Samassa yhteydessä on pidennettävä oppivelvollisuutta kolmella vuodella kattamaan myös toisen asteen koulutus.

Töölön Sosialidemokraattinen Yhdistys ry esittää puoluekokoukselle, että

SDP vaikuttaa 12-vuotisen oppivelvollisuuden käyttöönottamiseksi ja yhtenäisen toisen asteen koulutusjärjestelmän luomiseksi.

175. Oppivelvollisuutta on pidennettävä

Töölön Unga Socialister ry:n aloite

Peruskoulun päättävästä ikäluokasta kymmenesosa jää ilman koulutuspaikkaa toisella asteella. Kun toisen asteen koulutuksessakin on ongelmia opintojen keskeyttämisen kanssa, olemme tilanteessa, jossa 15–19 -vuotiaista suomalaisista pojista viidennes ei ole koulutuksessa eikä työssä. Tilanne on nykyisellään kestävä.

Työmarkkinoiden kaivatessa jatkuvasti korkeampaa osaamista, ilman ammatillisesti eriytyvää koulutusta jäävien asema tulee olemaan erityisen vaikea tulevien vuosien työmarkkinoilla. Jos tilannetta ei korjata, on edessämme hyvin pitkäaikainen rakenteellinen työttömyys ja syrjäytymisen.

Erilaisilla varhaisen puuttumisen mekanismeilla on pyritty vähentämään koulutuksen keskeyttämistä peruskoulun jälkeen suhteellisen hyvin tuloksin. Pelkällä ohjauksella, vaikka aktiivisel-

lakin, ei kuitenkaan voida estää keskeyttämistä kokonaan, vaan se vaatii kokonaisvaltaisempia toimenpiteitä.

Koulutusjärjestelmän tulee kyetä takaamaan kaikille kansalaisille riittävä osaaminen työmarkkinoilla ja riittävä sivistys mielekkään elämän elämiseksi ja aktiivisen kansalaisuuden saavuttamiseksi. Koulutusjärjestelmä on osa yhteiskunnallista toimintaa, jonka tulee taata, että kaikki kansalaiset ovat osallisia yhteiskunnan toiminnassa.

Nykyinen koulutusjärjestelmä, joka edellyttää nuorten kykenevän valitsemaan koko elämänuransa peruskoulun päättyessä ja sallii jättäytymisen koulutuksen ulkopuolelle aiheuttaa väistämättä sen, että jotkut jäävät ulkopuolelle, osattomiksi. Monille lukioon meno on tapa lykätä lopullisten valintojen tekemistä, tapa kypsytellä päätöstä. Ne nuoret, jotka eivät kykene valintaa tekemään, eivätkä saa koulussa tai kotona riittävää kannustusta opintoihin pudotetaan ulkopuolelle.

Oppivelvollisuuden kestolla voidaan vaikuttaa siihen, onko nuorella mahdollisuus tehdä jo varhain valintoja, jotka sulkevat suuren määrän tulevaisuuden mahdollisuuksia. Pidentämällä oppivelvollisuutta kattamaan osa toisen asteen koulutuksesta annetaan kaikille mahdollisuus aloittaa toisen asteen opinnot ja löytää oma elämänuransa.

Tölo Unga Socialister ry esittää puoluekokoukselle, että

Oppivelvollisuutta pidennetään ensi vaalikaudella siten, että se päättyy kun oppivelvollisuuden alkamisesta on kulunut 11 vuotta.

Puoluehallituksen lausunto aloitteista 173-175

Aloitteissa esitetään oppivelvollisuuden pidentämistä 18 ikävuoteen sekä oppivelvollisuuden alkamisen aikaistamista vuodella koskemaan esiopetusta. Lisäksi aloitteessa 174 esitetään siirtymistä yhtenäiseen toisen asteen koulutukseen.

Suomessa perusopetuslaki määrittelee, että koulun aloittamisikä on 6-8 ikävuoden välillä. Tämä tarjoaa lapselle ja hänen vanhemmilleen mahdollisuuden koulun aloittamiseen silloin, kun se yksilön kannalta on sopivinta ja oppilaan koulukypsyys on saavutettu.

Esiopetus on Suomessa kattava järjestelmä ja, kuten aloitteissa on todettu, lähes koko ikäluokka osallistuu esiopetukseen. Esiopetuksen on todettu merkittävästi kohentavan koulunsa aloittavien edellytyksiä ja tasoittavan oppimisedellytyksiä ja valmiuksissa olevia eroja. Tällä hetkellä näyttää siltä, että erityisesti ne ryhmät, jotka hyötyisivät yhteisestä esiopetuksesta jäävät sen ulkopuolelle.

Koulun kehittämisessä tavoitteena on jo vuosia ollut yhteiskuntatalkuajattelu, jolla on haluttu varmistaa jokaiselle nuorelle jatkokoulutus-, työharjoittelu- tai oppisopimuskoulutuspaikka. Koulutuksen keskeyttämisen ja koulutuksen ulkopuolelle jättäytymisen ehkäisemiseksi on kehitetty opintojen ohjausta, työpajatoimintaa, työkoulutoimintaa, tuki- ja erityisopetusta, oppisopimuskoulutusta, hakevaa toimintaa, varhaisen puuttumisen menetelmiä, ammattistartti sekä tehty lukuisia syrjäytymisen ehkäisemisen ohjelmia.

Näistä toimista huolimatta jatkokoulutuksesta syrjäytyvien määrä ei ole käytännössä alentunut. Yhä edelleen noin 15 prosenttia ikäluokasta jää kokonaan ilman perusasteen jälkeistä koulutusta ja vielä suurempi osa ilman ammatillisesti eriytynyttä koulutusta. Vaikka suuri osa ikäluokasta jatkaa opintojaan toisella asteella peruskoulun jälkeen, niin edelleen aivan liian moni nuori ei saa opintojaan koskaan päätökseen.

Kunnat vastaavat perusopetuksen järjestämisestä koko ikäluokalle. Myös toisen asteen koulutuksen järjestäminen on kuntien vastuulla, mutta erityistä velvollisuutta huolehtia siitä, että jokainen nuori saisi jatkokoulutuspaikan, ei kunnilla ole. Huolimatta siitä, että tavoitteena on

ollut tarjota opiskelupaikka kaikille peruskoulun päättävälle, on yhä useampi nuori jäänyt toisen asteen koulutuksen ulkopuolelle.

Se, ettei pelkän peruskoulutuksen varaan jäävien osuutta ole saatu vähennettyä viimeisen lähes neljänkymmenen vuoden ponnistuksilla kertoo, ettei toisen asteen koulutuksen aloittamatta jättävien tai sen keskeyttävien määrää saada vähennettyä nykyisillä syrjäytymisen ehkäisyn keinoilla. Tarvitaan lainsäädännöllisiä muutoksia, jotka sekä saattavat kaikki nuoret hankkimaan toisen asteen tutkinnon että pakottavat koulutuksen järjestäjät ottamaan huomioon koko ikäluokan tarpeet myös toisen asteen koulutuksessa ja sen järjestämistavoissa. Tehokkain keino saavuttaa nämä tavoitteet on oppivelvollisuuden pidentäminen.

Kun koko ikäluokka ohjataan suorittamaan toisen asteen tutkinto, on koulutustarjontaamme monipuolistettava ja käytettävä yhä tehokkaammin hyväksi mahdollisuutta suorittaa toisen asteen tutkinto esimerkiksi työpajojen tai oppisopimuksen avulla. Myös erityisopetusta ja oppilaanohjausta on tehostettava.

Päätös

Puoluekokous yhtyy aloitteisiin 173 ja 174 sekä aloitteen 175 henkeen. Puoluekokous pitää tärkeänä varmistaa, että koko ikäluokka suorittaa toisen asteen koulutuksen sekä pitää oppivelvollisuuden jatkamista päättymään sinä vuonna, kun oppivelvollinen täyttää 18 vuotta, välttämättömänä tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Puoluekokous viittaa tulevaisuusasiakirjaan. Puoluekokous ei yhdy ehdotukseen alentaa oppivelvollisuuden alkua, mutta pitää tarpeellisena, että vuoden kestävä esiopetus ennen koulunkäynnin aloittamista tehdään kaikille velvoittavaksi. Jokaisella nuorella on oltava tarvittaessa mahdollisuus päästä perusopetuksen lisäopetukseen (10. luokka).

Yhtenäiseen toisen asteen koulutukseen siirtymisen osalta puoluekokous viittaa aloitteesta 179 annettuun vastaukseen.

176. Ammattiin opiskelevien työharjoittelujaksot palkallisiksi

Tervakosken Sosialidemokraatit ry:n aloite

Suurten ikäluokkien eläköitymisen yhteydessä puhutaan paljon uhkaavasta työvoimapulasta. Työvoimapulaa vastaan tarvitaan erilaisia kannustimia, joilla nuoria innostetaan hakeutumaan ammatillisiin koulutuksiin.

Socialidemokraattinen puolue on edelleen työn puolue. Sen tähden puolueen tulee toimia edistääkseen ammatillisen koulutuksen houkuttelevuutta. Työnantajat käyttävät ammattiin opiskelevien osaamista hyväkseen ilman, että korvaavat saamaansa hyötyä opiskelijoille.

Tervakosken Sosialidemokraatit ry esittää puoluekokoukselle, että

SDP tekee kaikkensa, jotta toisen asteen ammatillisen koulutuksen kolmannen vuosikurssin työharjoittelujaksosta maksetaan tulevaisuudessa opiskelijoille palkka.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että toisen asteen ammatillisen koulutuksen kolmannen vuosikurssin työharjoittelujaksossa maksettaisiin opiskelijalle palkkaa.

Toisen asteen ammatillisten perustutkintojen 120 opintoviikon kokonaisuudesta on vähintään 20 opintoviikkoa työssäoppimista. Työssäoppiminen jaksottuu eri tutkinnoissa ja oppilaitoksissa.

sa eri lailla. Näin ollen ei ole olemassa mitään kaikille yhteistä kolmannen vuosikurssin työharjoittelujaksoa, jolle esityksen mukaisesti voitaisiin määritellä lailla tai asetuksella palkallisuus.

Työssäoppiminen suoritetaan työpaikoilla aidoissa oppimisympäristöissä. Työssäoppiminen perustuu oppilaitoksen ja työpaikan väliseen sopimukseen ja poikkeustapauksissa työssäoppiminen voi tapahtua työsuhteessa. Opiskelijan kannalta hyvässä työssäoppimispaikassa hän pääsee aidosti tutustumaan niihin työtehtäviin, joita hän ammatissaan tulee tekemään. Palkallisuus voisi johtaa siihen, että opiskelijan työtehtävät olisivatkin koulutuksen kannalta epäolennaisia tehtäviä, eikä hän oppisi ammattiaan.

On tärkeää myös huomata, että muillakaan koulutusasteilla ei ole säädetty harjoittelujaksojen palkkauksesta ja sitä tehdään sekä palkatta että palkallisena.

Päätös

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

177. Lääkärikoulutuspaikkojen lisääminen

Joensuun Työväenyhdistys ry:n jäsen Jari Markkisen aloite

Tällä hetkellä kunnat ja kaupungit potevat etenkin perusterveydenhoidossa suurta lääkäripulaa mikä onkin johtanut siihen, että yhä enemmän kansalaisten peruspalveluja ollaan keskittämässä ja ulkoistamassa yksityisille lääkäriasemille. Terveyskeskuksia suljetaan liitoskuntien alueilta ja keskitetään kaupunkikeskuksiin, joissa päivystykseen pääseminen tuottaa vaikeuksia. Päivystyksen jonotusajat pitenevät ja lapsiperheille ja vanhuksille tämä on erittäin kiusallista.

Tämä asettaa myös kansalaiset hyvin eriarvoiseen asemaan. Hyvin toimeentulevat ja sairaskuluvakuutuksen omaavat voivat käyttää yksityisien lääkäriasemien palveluja, joissa usein lääkärinä toimii erikoislääkäreitä, mikä taas takaa nopean reitin "lähetteen" julkiseen erikoissairaanhoidon.

Lääkäripula on johtunut ja johtuu siitä, että lääkärikoulutusta ei ole kyetty lisäämään riittävästi.

Koska kysyntää on enemmän, on lääkäreillä mahdollisuus valita ja jopa sanella työehtonsa sekä työpaikkansa. Tällöin yksityiset lääkäriasemat ja erikoissairaanhoido vievät vähätkin lääkärin terveyskeskuksista tavallisten kansalaisten ulottumattomiin. Tämä johtaa myös siihen, että palkkavaateet kasvavat helposti hyvin kohtuuttomiksi hyvin pienellä viikkotyöajalla.

Joensuun Työväenyhdistys ry:n jäsen Jari Markkinen esittää puoluekokoukselle, että

lääkärikoulutuspaikkoja lisätään määrääjäksi sekä käynnistetään muuntokoulutus sairaanhoitajasta lääkäriksi Turussa ja Kuopissa. Tilannetta seurataan lisäkoulutuksen aikana ja arvioidaan sen vaikuttavuutta etenkin Itä-Suomessa ja Kainuussa. Tämän lisäksi esitän erikoissairaanhoidajille rajoitettua oikeutta reseptilääkkeiden myöntämiseen. Mikäli rajoitetun reseptioikeuden myöntäminen vaatii ammattikorkeakoulun jatkotutkinto-ohjelman käynnistämistä sairaanhoitajille, on tämä tässä tilanteessa järkevää.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että lääkärin koulutuspaikkoja lisätään määrääjäksi ja sairaanhoitajien muuntokoulutus lääkäreiksi käynnistetään Turussa ja Kuopiossa, ja näiden muutosten vaikutuksia seurataan. Lisäksi esitetään rajoitettua reseptilääkkeiden myöntämistä erikoissairaanhoidajille ja tarvittaessa ammattikorkeakoulujen jatkotutkinto-ohjelman käynnistämistä sairaanhoitajille reseptilääkkeiden myöntämisen mahdollistamiseksi.

Aloitteessa esitetään huoli lääkäripulasta ja sen vaikutuksista terveystalouden saatavuuden eriarvoistumiseen. Huoli on aiheellinen. Sosioekonomiset terveyserot Suomessa ovat suuret. Erojen pienentämiseen vaikutetaan tasa-arvoisilla, saavutettavissa olevilla terveystaloudilla.

Nykyisen laman aikana kunnallisen puolen lääkäripula on helpottanut. On myös hyviä kokemuksia kunnista, joissa lääkäreitä on palkattu aktiivisesti työehtoja hieman parantaen. Kuntien menoista on kuitenkin samalla säästetty, kun lääkäreitä ei ole tarvinnut palkata välitysfirman kautta.

Sairaanhoitajien muuntokoulutusta kokeiltiin Turun yliopistossa vuosina 2003-2007 lääkäripulan helpottamiseksi. Nelivuotista kokeilua ei jatkettu, sillä kokeilulla ei nähty tavoitettavan suunniteltuja hyötyjä opiskelijoiden ja terveystaloudjärjestelmän kannalta.

Päätös

Puoluekokous katsoo, että lääkäripulaan ja sen aiheuttamaan terveystalouden eriarvoistumiseen tulee puuttua monin eri keinoin. Puoluekokous yhtyy aloitteen ehdotuksiin lääkäreiden koulutuspaikkoja lisäämisestä ja rajoitetun reseptioikeuden myöntämisestä erikoissairaanhoitajille. Puoluekokous ei yhdy aloitteen esitykseen muuntokoulutuksen aloittamisesta.

178. Sosionomien koulutusta kehitettävä

Ähtärin Sosialidemokraatit ry:n aloite

Esitämme, että puoluekokous ottaisi kantaa valtakunnalliseen sosiaalityöntekijä tilanteeseen. Kunnissa ja kaupungeissa on jatkuva pula pätevistä sosiaalityöntekijöistä. Ammattikorkeakouluista valmistuvilla sosionomeilla (amk) ei ole nykyisen lain eikä asetusten mukaista riittävää pätevyyttä viranhoitamiseen kuin määräaikaisena työntekijänä.

Ähtärin Sosialidemokraatit ry esittää puoluekokoukselle, että

alan ammattikorkeakoulutusta tulee kehittää ja lainsäädäntöä muuttaa siten, että kyseinen koulutus mahdollistaisi työskentelyn sosiaalityöntekijän virassa peruskunnissa.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään lainsäädännön muuttamista siten, että sosionomin (amk) koulutus pätevoittäisi työskentelemään sosiaalityöntekijän virassa.

Syksyllä 2005 astui voimaan laki, jonka mukaan sosiaalityöntekijän kelpoisuuden ehtona on kandidaatin ja maisterin tutkinnot, joihin sisältyvät sosiaalityön perus-, aine- ja syventävät opinnot. Käytännössä suuri osa kuntien sosiaalityöntekijöinä toimivista ei kuitenkaan ole päteviä, vaan sosiaalityöntekijän tehtävissä toimii paljon sosionomeja (amk) ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita, joilla ei ole sosiaalityöntekijän pätevyyttä. Pätevien työntekijöiden saamisen ongelmana on alan palkkaus ja arvostus suhteessa työn kuormittavuuteen.

On tärkeä kehittää sosiaalitoimien organisaatiota ja sisäistä työnjakoa siten, että työntekijät toimisivat koulutustaan vastaavissa tehtävissä.

Päätös

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen. Puoluekokous toteaa, että pula pätevistä sosiaalityöntekijöistä on todellinen, mutta ratkaisuna ei voi olla vain pätevyysvaatimusten alentaminen. Sosiaalityön arvostusta tulee parantaa ja työn kuormitta-

vuuteen on kiinnitettävä huomiota, jotta pätevät sosiaalityöntekijät viihtyvät työssään.

Puoluekokous katsoo myös, että kuntien sosiaalitoimissa työt tulee organisoida niin, että sosionomi (amk) -tutkinnon suorittaneet voivat työskennellä koulutustaan vastaavissa tehtävissä.

179. Yhtenäiseen toisen asteen koulutukseen

Töölö Unga Socialister ry:n aloite

Suomalainen toisen asteen koulutus kaipaa rakenteellista uudistamista. Nykyjärjestelmän perusongelman muodostavat eriytyneen toisen asteen koulutuksen tehottomuus, rajoittavuus ja epätasa-arvoisuus.

Täysipainoinen toiminta työmarkkinoilla ja yhteiskunnassa ovat tänä päivänä edellyttävät käytännössä toisen asteen koulutusta. Nykyinen järjestelmämme yrittää pakottaa nuoret jo peruskoulun jälkeen valitsemaan tulevaisuutensa ammatillisessa koulutuksessa tai lukion kautta korkeakoulussa. Käytännössä peruskoulun päättävien nuorten edellytykset tehdä koko elämänuraan vaikuttavia valintoja ovat heikot. Suurimmat erot syntyvätkin vanhempien mahdollisuuksista antaa lapsilleen tietoa ja kannustusta.

Käytännössä monet valitsevat lukion, koska saavat siten lisää aikaa valintojen tekemiseen ja suuri osa ikäluokasta päätyy suorittamaan useamman toisen asteen tutkinnon. Moninkertainen koulutus johtuu suurelta osin siitä, että järjestelmä sallii huonosti opintojen suunnan muuttamisen kesken toisen asteen opintoja.

Työmarkkinoiden osaamisvaatimusten noustessa vaatimukset myös monipuolistuvat. Kaikissa työtehtävissä tarvitaan aiempaa laajempaa yleissivistystä. Koulutusjärjestelmä on kuitenkin yhä järjestetty kuin järjestelmä tietäisi opiskelijoiden puolesta, ettei ammattiin opiskeleva voi tarvita tai haluta lukiotason yleissivistäviä opintoja eikä lukiolainen voi hyötyä ammatillisista opinnoista.

Toisen asteen koulutus tulisi yhdistää yhdeksi järjestelmäksi. Samassa oppilaitoksessa olisi tuolloin mahdollista opiskella niin yleissivistäviä kuin ammatillisia aineitakin.

Ylioppilastutkinnon tai sen osien suorittamisen edellytykset tulee säilyttää nykyisessä muodossaan, samoin ammatillisten tutkintojen tai yhdistelmä-tutkintojen suorittamisen edellytykset. Uudistunut toiminnallinen rakenne kuitenkin mahdollistaisi sen, että toisen asteen opiskelijoilla olisi halutessaan huomattavasti nykyistä laajemmat mahdollisuudet yhdistää yleissivistäviä ja ammatillisia opintoja.

Uudistunut rakenne lisäisi nuorten mahdollisuuksia tehdä valintoja ja samalla vähentäisi tarvetta tehdä peruuttamattomia valintoja, kuten nykyjärjestelmässä peruskoulun jälkeen tapahtuu. Tämä lisäisi niin opiskelijoiden elämänhallintaa kuin järjestelmän joustavuuttakin.

Yhtenäinen toisen asteen koulutus mahdollistaisi myös kestäväen oppilaitosverkon ylläpitämisen myös haja-asutusalueilla, joilla etäisyydet toisen asteen oppilaitoksiin uhkaavat muodostua kohtuuttoman pitkiksi.

Nykyinen koulutusjärjestelmä ei suurista saavutuksistaan huolimatta kykene antamaan kaikille yhtäläisiä mahdollisuuksia edetä opin tiellä, koulutus periytyy yhä voimakkaasti. Koulutettujen vanhempien lapset menestyvät koulussa vähemmän koulutettujen lapsia paremmin. Siirryttäessä toisen asteen koulutukseen kesken murrosiän tuo ero sementoidaan.

Koulutusjärjestelmän tulee mahdollisimman joustavasti, tehokkaasti ja tasa-arvoisesti tuottaa työmarkkinoiden kaipaamaa osaamista. Koulutuksellinen tasa-arvo edellyttää, että koulutus-

järjestelmä antaa kaikille yhtäläiset mahdollisuudet valita oma elämänpolkunsa. Järjestelmän tulee antaa kaikille yksilöille taustastaan riippumatta monipuoliset mahdollisuudet tehdä omia valintojaan siten, että järjestelmän rakenne tekee yksilölle ja yhteiskunnalle haitallisten valintojen tekemisen vaikeaksi tai mahdottomaksi. Se, että kaikki nuoret opiskelisivat saman järjestelmän sisällä, ei poista valinnan mahdollisuuksia – se tekee todelliset valinnat mahdollisiksi.

Tölo Unga Socialister ry esittää puoluekokoukselle, että

SDP toimii aktiivisesti sen puolesta, että Suomessa siirrytään yhtenäiseen toisen asteen koulutukseen, jossa opiskelijoilla on nykyistä joustavammat mahdollisuudet yhdistää yleissivistäviä ja ammatillisia opintoja.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että Suomessa siirrytään yhtenäisen toisen asteen koulutukseen.

Yhä useampi nuori suorittaa peruskoulun jälkeen sekä ammatillisen tutkinnon että ylioppilastutkinnon. Kaksoistutkinnon suorittajien määrä on kasvanut sitä mukaa kuin koulutuksen tarjonta on lisääntynyt. Ammatillisen koulutuksen opiskelijoista yli viisi prosenttia on kahden tutkinnon suorittajia. Tätäkin yleisempää on yksittäisten lukiokurssien suorittaminen tai jonkin ylioppilastutkinnon aineen suorittaminen. Näin nuoret voivat parantaa oppimisvalmiuksiaan tulevaisuuden työmarkkinoille sekä jatko- ja täydennysopintoihin työuran aikana. Tällaista opetussisältöjen yhdistämistä on tuettava. Myös opettajien osaamista voidaan hyödyntää koko toisen asteen koulutuksessa. Toisen asteen yhteistyö on monilla paikkakunnilla arkipäivää.

Tulevaisuuden yhteiskunta edellyttää nykyistä laajempaa koulutusta. Koko ikäluokalle yhteisissä toisen asteen oppilaitoksissa opiskelija voi suorittaa ylioppilastutkinnon, ammatillisen tutkinnon tai niiden yhdistelmän. Opiskelijan vapautta suorittaa omien tavoitteidensa mukainen toisen asteen koulutus lisätään mahdollistamalla yleissivistävien ja ammatillisten aineiden yhdistäminen. Toisen asteen tutkinnon osana opiskelijat suorittavat yleissivistys- ja oppimisko-keet, joilla varmistetaan kansalaisen tarvitseman yleissivistyksen sekä yleisten oppimisvalmiuksien taso.

Ammatillisten ja yleissivistävien opintojen nykyistä joustavampi yhdistäminen antaisi monelle nuorelle nykyistä paremmat valmiudet siirtyä työelämään ja jatko-opintoihin. Yhtenäinen rakenne mahdollistaa opintosuunnan muuttamisen kesken toisen asteen opintoja, mikä vähentää moninkertaista koulutusta, kun nuori ei joudu toiselle asteelle hakeutuessaan tekemään vaikeasti korjattavaa opintosuunnan valintaa.

Päätös

Puoluekokous yhtyy aloitteen esitykseen siirtyä yhtenäiseen toisen asteen koulutusjärjestelmään, jossa opiskelijoilla on entistä paremmat mahdollisuudet suorittaa joustavasti ylioppilastutkinto, ammatillinen tutkinto että ns. yhdistelmä-tutkinto, ja viittaa tulevaisuusasiakirjaan. Puoluekokous korostaa, että toisen asteen koulutuksen uudistamisen keskeinen tavoite on opiskelijoiden valinnanmahdollisuuksien lisääminen toisen asteen koulutuksessa.

180. Maahanmuuttajien työllistymisongelma

Hakaniemen sosiaalidemokraatit ry:n aloite

Monelle maahanmuuttajalle, varsinkin muslimitaustaiselle on melkein mahdotonta saada töitä yksityiseltä sektorilta, joko oman alan töitä tai vähemmän koulutusta vaativia töitä.

Julkinen sektorikaan ei työllistä maahanmuuttajia sillä volyyymilla, mikä sille olisi mahdollista.

Maahanmuuttajan kierre työelämäkoulutuksesta (lähinnä kielikoulutus) työttömyyteen tai työskentely työharjoittelupaikassa. Usein työharjoittelupaikan tai työllistämistukityön järjestää omaan kulttuuriin kuuluva yhdistys tai yritys, joka ei poista ongelmaa, koska yleiset työssä oppimisen ehdot eivät täyty (puhuttu kieli ei ole suomi, eikä muutenkaan normaalit työajat tai -tavat ole käytössä).

Tulot ovat työttömyyspäivärahan suuruiset työharjoittelunkin aikana, joka ei motivoi ihmistä tekemään kaikkensa integroitukseen yhteiskuntaan.

Miten voi olettaa että ihminen integroituisi, jos yhteiskunta ei tule vastaan. Maahanmuuttajat tarvitsevat erilaisia taitoja selviytyäkseen elämästä täällä suomessa, mutta niin kauan kun he ovat omissa piireissään, he eivät opi Suomessa tarvittavia taitoja.

Yksi esimerkki on 80-luvulta; silloin tänne tulevalle maahanmuuttajalla oli oltava työpaikka valmiina, muuten ei oleskelulupaa herunut. Kaikki tänne 80-luvulla tulleet oppivat suomen kielen ja selviävät hyvin elämässä, vaikka heillä ei ollut mahdollisuutta opiskella suomenkieltä. Töihin pääsi vaikka ei olisi suomea puhunutkaan, mutta työpaikan kautta maahanmuuttajat oppivat suomea, koska työpaikka motivoi oppimiseen.

Miksi ei yhdistettäisi joitain aikaisempien vuosien kokemuksia ja nykyistä kielenopetusta, jolla saataisiin motivoituneita maahanmuuttajia integroitumaan yhteiskuntaan. Samalla se vähentäisi eriarvoistumista ja köyhyysloukkujen syntymistä, mikä taas auttaa yhteiskuntarauhan säilyttämisessä.

Esitämmekin, että julkista sektoria veloitetaan ottamaan maahanmuuttajia enenevässä määrin työharjoitteluun, erilaisille aloille, koska on tärkeää antaa erilaisia mahdollisuuksia oppimiseen. Samalla kielitaidon puute ei saisi olla esteenä. Julkisen sektorin pitäisi myös palkata eri aloille koulutettuja maahanmuuttajia enemmän, jotta saataisiin enemmän positiivisia esimerkkejä uusille maahanmuuttajille, jotta he alusta uskovat tulevaisuuteensa.

Samalla haluamme tuoda esiin, että on työpaikkoja, joissa ei välttämättä tarvitse puhua hyvää suomea tai muu kielitaito riittää alussa. Työpaikka itsessään on iso motivoija oppimiseen.

Suurten ikäluokkien jäädessä eläkkeelle, se vaikuttaa eniten julkiseen sektoriin, siksi olisikin tärkeää että julkisen sektorin töille löytyy tulevaisuudessa jatkajia.

Myös maatalousyrittäjien olisi hyvä ottaa työharjoitteluun ja töihin kaikista maista tulleita maahanmuuttajia, koska moni heistä on jo kotimaassaan toiminut maataloudessa. Suomi tulee tarvitsemaan maatalousyrittäjiä tulevaisuudessa.

Myös maahanmuuttajien koulutus on riittämätöntä, joten esitämme että koulutusta voisi järjestää myös muut tahot, esim. Työväen Sivistysliitto sekä mahdollisesti muut opintojärjestöt tai tahot.

Erityisesti turvapaikanhakijoille olisi odotusaikana järjestettävä Suomen kielen koulutusta, ettei odotusaika mene hukkaan.

On muistettava että meillä on vielä mahdollisuus selvittää nykyiset ongelmat ja välttää isompia ongelmia tulevaisuudessa, johtuen maahanmuuttajien suhteellisen vähästä määrästä verrattuna muihin Pohjoismaihin.

Uskonnon opetus

Toinen ongelma on oman uskonnon opetus kouluissa, erityisesti Islamin uskonnon opetus, mutta myös muiden (paitsi luterilaisen) uskontojen kohdalla on isoja ongelmia.

Päteviä opettajia ei ole, useammalta puuttuu opettajan pätevyys ja melkein kaikilta teologinen pätevyys (Helsingissäkin on vain yksi pätevä opettaja pedagogisesti ja teologisesti), eikä täällä saatu teologinen pätevyys ole usein tyydyttävä oppilaiden vanhemmille. Lapset joutuvat eriar-

voiseen asemaan, koska eivät saa pätevää opetusta, joskus opettajan suomenkielen taito on huonompi kuin oppilaiden.

Hakaniemen sosiaalidemokraatit ry esittää puoluekokoukselle, että

koulujen uskonnonopetus korvattaisiin yhteiskuntatiedolla tai rauhankasvatuksella. Nykyisillä muiden uskontojen opettajilla ei ole pätevyyttä opettaa uskontoa, mutta pienellä lisäkoulutuksella he voisivat opettaa rauhankasvatusta sekä yhteiskuntatietoa (lähinnä käyttäytymistä, sekä muita täällä tarvittavia elämäntaitoja). Esimerkiksi opintojärjestöt voisivat opettaa heille vuorovaikutustaitoja tai antaa muita työssä tarvittavia kursseja.

Samalla lapset eri uskonnoista oppivat yhdessä yhteisiä moraalikäsitteitä, eikä erottautumista omiksi ryhmiksi tapahdu niin helposti, kun ymmärrämme, että samat tavat ja moraalikäsitteet koskevat muitakin kuin itseä. Lapset ovat maamme tulevaisuus ja heidän on pienestä pitäen opittava yhteiselo, joka auttaa heitä toimimaan yhdessä esim. armeijassa, missä muutamien vuosien päästä tulee olemaan paljonkin maahanmuuttajien lapsia. Oman uskonnon opetus on vanhempien vastuulla. On myös muistettava että esim. muslimi maahanmuuttajien, sekä muidenkin, määrä lisääntyy koko ajan. Ja mitä enemmän eri uskontoja kouluissa, sitä kalliimmaksi se tulee kunnalle järjestää eri uskontojen opetusta, ja jos nytään ei ole päteviä opettajia, niin mistä niitä löytyy yhtäkkiä lisää.

181. Elämäkatsomusaineet yhdistettävä elämäkatsomustiedoksi

Turun Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys TOSY ry:n aloite

Peruskoulussa on oikeastaan vain kaksi oppiainetta, joka valmistaa oppilaita kohtaamaan erilaisia kulttuureja: uskonto ja elämäkatsomustieto. Monikulttuuristuvassa yhteiskunnassa erilaisten maailmankatsomusten ymmärtäminen ja hyväksyminen on entistä arvokkaampaa. Tämän vuoksi katsomusaineita ei saa poistaa koulusta, vaan niitä on kehitettävä. Luonteva kehityssuunta on tehdä neutraalista elämäkatsomustiedosta kaikille pakollinen ja yhteinen oppiaine. Koska uskontojen kirjo aiheuttaa taloudellisia paineita kunnille järjestää jokaiselle riittävän suuren uskonnon opetusta, tulisi elämäkatsomustiedon järjestämistä mahdollisesta myös säästöjä ja byrokratian vähenemistä.

Turun Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys TOSY ry esittää puoluekokoukselle, että

SDP ajaa uskonnon korvaamista elämäkatsomustiedolla peruskoulussa ja toisen asteen opinnoissa.

182. Uskonnonopetus säilytettävä

Turun Sosialidemokraattinen Voima ry:n aloite

Opetusministeri on suunnitellut mahdollisuutta, että tuntijakouudistuksessa oman uskonnon opetus tultaisiin korvaamaan yhteisellä uskontotiedolla.

Nykyisin voimassa olevasta laista siirtyminen neutraalimpaan uskonnonopetukseen rajoittaisi monikulttuurista arvomaailmaa. Nykyisellään myös eri uskontokulttuurien kohtaaminen vahvistaa oppilaiden suhtautumista omaan itseensä, eikä painottuisi tietoon.

Turun Sosialidemokraattinen Voima ry esittää puoluekokoukselle, että

uskonnonopetusta ei tulevissa tuntijakouudistuksissa korvata yhteisellä uskontotiedolla.

Puoluehallituksen lausunto aloitteista 180-182

Aloitteessa 180 esitetään, että koulujen uskonnonopetus korvattaisiin yhteiskuntatiedolla tai rauhankasvatuksella.

Aloitteessa 181 esitetään, että SDP ajaa uskonnon korvaamista elämäkatsomustiedolla peruskoulussa ja toisen asteen opinnoissa.

Aloitteessa 182 esitetään, että uskonnonopetusta ei tulevaisuudessa tuntijakouudistuksissa korvata yhteisellä uskontotiedolla.

Vuonna 2003 voimaan astuneen uskonnonvapauslain uudistamisen yhteydessä oppilaiden oman tunnustuksen mukaisesta uskonnonopetuksesta siirryttiin oppilaiden oman uskonnon opetukseen. Jo aiemmin opetuksen uskonnon harjoittamisena pidettyjen muotojen on katsottu vähentyneen. Uudistuksen ei katsottukaan vaikuttavan uskonnonopetuksen sisältöön.

Uskonnot muodostavat yhden maailman hahmottamisen laajalle levinneimmistä muodoista. Niiden merkitys kulttuurille ja yhteiskunnan ymmärtämiselle on keskeinen, erityisesti kun kansainvälinen liikkuvuus ja vuorovaikutus lisääntyvät merkittävästi.

Uskontojen ja elämäkatsomusten ymmärtämisen merkityksen korostuessa ja niiden välisen vuorovaikutuksen lisääntyessä koulun tulee tarjota oppilaille mahdollisuus ymmärtää omaa uskontoaan, elämäkatsomustaan ja kulttuuriaan suhteessa muihin uskontoihin, elämäkatsomuksiin ja kulttuureihin. Oman uskonnon ymmärtäminen vaatii myös muiden uskontojen ja elämäkatsomusten ymmärtämistä.

Päätös

Puoluekokous pitää tärkeänä avoimen ja jatkuvan keskustelun käymistä uskonnon opetuksesta ja uskonnonopetuksen uudistamisesta tavoitteena laajasti, kriittisesti, kunnioittavasti ja avoimesti erilaisia katsomuksia käsittelevä opetus. Eri uskontokunnille suunnatun uskonnonopetuksen korvaamista yhteisellä uskontotiedon opetuksella tulee selvittää.

183. Kansainvälisempi ja kielitaitoisempi Suomi tulevaisuudessa

Salpausselän Sos.dem. Yhdistys ry:n jäsenen Pertti Heinon aloite

Suomi nousuun taantumasta hyvällä kielitaidolla, jota tarvitaan nykypäivänä maailmalla, jotta voidaan viedä suomalaista osaamista ulos (esim. Aasian, Latinalaisen Amerikan maihin) myös muihin maihin. Sieltä poikii myös silloin työtä ja toimeentuloa koko yhteiskunnallemme.

On muistettava Suomi on niin pieni maa, ettemme tulevaisuudessa pärjää pelkällä Suomella, Ruotsilla sekä englannin kielellä maailman laajuisesti kauppoja tekemässä. Suomalainen yhteiskunta ei ole vielä riittävän monikielinen ja kansainvälisempi. Yritys- ja työelämä tarvitsee monipuolisia kielenosaajia lisää.

Valtion, opetusministeriön, kuntien tulee panostaa kielivalintojen resursseja lisää, lisäämällä, monipuolistamalla opetusta. Maassamme tulee luoda peruskoulu-, lukio-opetuksen ja ammatillisen koulutuksen kansainvälistämiseksi tähtäävää opetusta. Siis tarvitsemme tulevaisuudessa tuntuvasti lisää ranskan, espanjan, venäjän, kiinan, japanin kielen taitajia.

Myös tulee riittävästi ottaa huomioon maahanmuuttajien kielenopetuksen näkökulmat esille opetuksia järjestettäessä sekä heidän kielitaitonsa on kullaan arvoista myös meidän yhteiskunnallemme.

Salpausselän Sos.dem. Yhdistys ry:n jäsen Pertti Heino esittää puoluekokoukselle, että

me tarvitsemme useimpiin kaupunkeihin, suurkuntakeskuksiin enemmän harvinaiskielten keskuksia.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että useimpiin kaupunkeihin perutetaan harvinaiskielten keskuksia, ja että kieltenopetusta lisätään peruskouluissa ja toisella asteella. Aloitteessa esitetään, että myös maahanmuuttajien kielikoulutukseen on kiinnitettävä huomiota.

Kieltenopetusten lisäämistä tulee edistää etenkin vähemmän suosituissa kouluissa. Harvinaisia ja houkuttelevia kärkioppiaineita kuten kiinan opetusta voidaan käyttää välineenä vähemmän suosittujen koulujen houkuttelevuuden parantamisessa.

Korkeakouluja kannustetaan kansainvälistymiseen. Opiskeluympäristön kansainvälisyys on keskeinen korkeakoulutuksen laatua parantava tekijä. Ulkomaalaisten opiskelijoiden, opettajien ja tutkijoiden määrä on nykyistä merkittävästi suurempi vuonna 2020. Kaikkiin korkeakoulututkintoihin sisältyy kansainvälistymisjakso, joka suoritetaan joko vaihto-opiskeluna tai kotimaassa.

Päätös

Puoluekokous yhtyy ajatukseen, että kielten osaaminen on etu kansainvälistyvissä maailmassa. Laajaa kielitarjontaa voidaan käyttää välineenä koulujen houkuttelevuuden parantamisessa.

Korkeakouluja on kannustettava kansainvälistymiseen.

Maahanmuuttajien kielen opetukseen on panostettava. Samalla on selvitettävä mahdollisuudet joustaa kielitaitovaatimuksissa.

184. Yliopistojen tuntiopettajien kurimukselle loppu: opetusvirkoja lisättävä, tuntiopettajien palkkiot tuplattava ja lisäksi tarvitaan luentojen valmisteluraha

Lauttasaaren Sosialidemokraatit ry:n jäsenen Kimmo Sarjen aloite

Mikä on dosentti? Hän on eräänlainen sponsori, joka tukee yliopistoja omalla vapaaehtoisella työllään. Dosentti on usein professorin pätevyuden saavuttanut palkaton yliopiston opettaja, jolle toki maksetaan vaatimaton korvaus, kun hän luennoi tai ohjaa opinnäytteitä. Luennon valmistelusta hänelle ei makseta. Usein kuvitellaan, että dosenteilla on hyväpalkkainen virka, jonka turvin hän mielellään tarjoaa yliopisto-opetusta nimellisellä korvauksella. Monesti näin onkin, mutta yhtä usein dosentti on tyhjätaskuprekaari. Yliopiston tuntiopettajista dosenteille maksetaan parhaiten. Tohtorit ja maisterit saavat tyytyä tuntuvasti "vaatimattomampaan" korvaukseen.

Viime keväänä luonnoin Helsingin yliopiston taiteiden tutkimuksen laitoksella 20 tuntia modernin arkkitehtuurin teoriaa ja kritiikkiä. Näissä kysymyksissä olen maan parhaita asiantuntijoita. Oppilaita oli viisi ja he saivat henkilökohtaista ohjausta. He kirjoittivat viikoittain pieniä tutkielmia suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Kurssi oli intensiivinen ja henkisesti palkitseva. Opiskelijat kiittivät. Opetus vaati yli kymmenen viikon ajalta pääosin tarmoni. Koko kurssista minulle lopulta maksettiin noin 1500 €. Ilman tutkimusapurahaani kurssin pitäminen olisi ollut mahdotonta.

Näin Suomen yliopistoissa korvataan alansa osaajien työ. Kyse ei ole enää torihintojen polkemisesta vaan herjauksesta. Ja tämä tapahtuu kun taustalla kuuluu luovuuden ja innovaatioiden seirenenien valtiollinen liturgia.

Kysymys on vakavasta ongelmasta, kuinka Suomessa arvostetaan sivistystä, koulutusta ja osaamista. Kysymys on henkisten voimavarojemme käytöstä ja uudistumisesta. Ei ole yhteiskunnan edun mukaista nöyryyttää ja kurjistaa oppineitaan. Päinvastoin henkisiä voimavaroja tulisi vaalia ja kehittää. Tällä hetkellä laitosten professorit uupuvat hallinnollisissa velvollisuuksissa.

sissaan ja tuntiopettajat taloudellisessa ahdingossaan. Selvää on, että yliopisto-opettajia täytyy palkata enemmän, jotta työtaakat pysyvät kohtuudessa ja aikaa jää myös tutkimukseen.

Lauttasaaren Sosialidemokraatit ry:n jäsenen Kimmo Sarje esittää puoluekokoukselle, että

dosenttien ja muiden tuntiopettajien tilannetta voitaisiin kohtuullistaa myös siten, että palkkiot kaksinkertaistettaisiin, ja lisäksi niille tuntiopettajille, jotka eivät ole virassa, maksettaisiin luentojen valmisteluraha 1000 €:sta 5000 €:oon kurssin laajuudesta riippuen. Näin yliopisto-opettaminen kohtuullistuisi ja tulisi halutummaksi työksi. Tämä lisäisi kilpailua opetustehtävistä ja olisi omiaan parantamaan opetuksen laatua. Näin myös voitaisiin välittömästi helpottaa korkeasti oppineiden yliopistoprekaarien taloudellista tilannetta

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että dosenteille ja muille tuntiopettajille maksettavat opetuspalkkiot kaksinkertaistetaan ja niille tuntiopettajille, jotka eivät ole virassa, maksetaan 1000-5000 euron luentojen valmisteluraha.

SDP haluaa työelämän, jossa työntekijää ei riistetä ja työpaikoilla viihdytään. Myös yliopistoilla työskenteleville kuuluu oikeus viihtyisään työympäristöön ja kohtuulliseen palkkaukseen. Opetustyön arvostus on tärkeä osa opettajien työssävihtymistä. Yliopistoissa opetuksen arvostusta tulee lisätä, jotta koulutuksen laatu pysyy korkeana. Yliopistojen palkkausjärjestelmää on kehitettävä tasapuolisesti.

Päätös

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen mutta toteaa, että yliopistoissa opettamisen arvostusta on lisättävä ja opettajien viihtymiseen työssä panostettava.

185. Yhteisvastuulliseen korkeakoulutuksen rahoitukseen

Tölo Unga Socialister ry:n aloite

Korkeakoulutuksen kansainvälistymisen tavoitteena on, että suomalaisissa korkeakouluissa opiskelee vuonna 2015 yhteensä 20 000 ulkomaalaista tutkinto-opiskelijaa. Näistä opiskelijoista tulee vuonna 2015 arviolta 8 000 – 10 000 EU/ETA-alueen ulkopuolelta.

Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrän kasvattamisella on vaikutuksia niin korkeakoulujen taloudelliselle tilanteelle kuin niiden muullekin toiminnalle. Kun korkeakoulutuksen kustannukset ovat n. 10 000 euroa opiskelijaa kohti vuodessa, aiheutuu ulkomaalaisten opiskelijoiden kouluttamisesta suomalaiselle yhteiskunnalle tavoitteiden toteutuessa 200 miljoonan euron vuosittaiset kustannukset.

Koska EU/ETA-kansalaisia tulee kohdella samoin kuin Suomen kansalaisia, eikä heiltä voida periä maksuja, on rahoituksen näkökulmasta tarpeen tarkastella kolmansista maista tulevien opiskelijoiden aiheuttamia kokonaiskustannuksia, jotka nousevat n. 80-100 miljoonaan euroon vuosittain vuonna 2015.

Suomalaisen koulutuksessa on tavoiteltu koulutuksellista tasa-arvoa myös koulutuksen maksuttomuuden avulla. Maksuttomuus on periaatteessa antanut kaikille mahdollisuuden hakeutua kykyjensä mukaan korkeakoulutukseen. Tarkasteltaessa ulkomaalaisia opiskelijoita tilanne näyttää kuitenkin erilaiselta.

Kehityksistä tuleville opiskelijoille Suomessa opiskelu on usein kalliimpaa kuin amerikkalaisissa huippuyliopistoissa, koska huolimatta opiskelun muodollisesta maksuttomuudesta korkeat elinkustannukset ja stipendijärjestelmän puute tekevät Suomesta hyvin kalliin maan tänne tulevalle opiskelijalle.

Maksuttomuuskaan ei siis riitä houkuttelemaan meille lahjakkaita ulkomaalaisia opiskelijoita, joista Euroopan maat ja Yhdysvallat lisääntyvässä määrin kilpailevat keskenään. Toisaalta monet tänne tulevat opiskelijat maksavat tiettävästi erilaisille välitysyriyksille suhteellisen korkeita maksuja, ja vaikka suomalainen korkeakoulu ei maksuista hyödy, on opiskelu käytännössä opiskelijalle maksullista.

Toinen perusongelma on koulutuksen hyötyjen kohdentuminen. Kolmansista maista tulevat opiskelijat eivät jää työmarkkinoidemme käyttöön ja siten osallistu koulutuksen kustannuksiin työmarkkinoillemme jäävien tavoin. Hyvinvointivaltion nojatessa siihen, että kaikki järjestelmän eduista nauttivat osallistuvat myös sen kustannusten kattamiseen, on tilanne kestävä.

Tukena kolmannen maailman kehittymiselle ilmainen koulutus toimii myös heikosti, koska vain harvat palaavat takaisin lähtömaihinsa. Useimmat ulkomaiset opiskelijat jatkavat matkaansa muiden länsimaiden työmarkkinoille.

Julkisen talouden tilanne ei tule ratkaisevasti paranemaan tulevina vuosina. Korkeakouluille välttämätön kansainvälistyminen venyttää niiden resursseja liikaa, eikä maksuton koulutus saavuta sille asetettuja tavoitteita.

Töölö Unga Socialister ry esittää puoluekokoukselle, että

Suomen korkeakouluille annetaan mahdollisuus periä EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevilta opiskelijoilta heidän saamansa koulutuksen kustannukset kattavia lukukausimaksuja. Samalla luodaan kattava stipendijärjestelmä, jolla voidaan turvata vähävaraisten ja kehitysmaista tulevien ulkomaalaisten opiskelijoiden mahdollisuudet saada suomalainen korkeakoulutus. Suomen työmarkkinoille jäävät opiskelijat saavat vähentää maksamansa lukukausimaksut verotuksessa.

186. Maksuton koulutus on tasa-arvoisen yhteiskunnan peruspilari

Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry:n aloite

Korkeakouluissa käynnissä oleva lukukausimaksukokeilu on lopetettava. Kokeilu uhkaa korkeakoulutuksen yhdenvertaista saatavuutta ja koulutusjärjestelmän kansainvälistymistä kestävämmällä tavalla.

Maksuttoman koulutuksen kannattamisessa on kyse arvovalinnasta. Maksuton koulutus on tasa-arvoisen yhteiskunnan kivijalka ja koulutuksen kustantaminen on yhteiskunnan vastuulla.

Maksuton koulutus luo parhaat edellytykset sosiaalisesti tasa-arvoiselle yhteiskunnalle ja sen kansainvälisen kilpailukykyyn kasvulle. Koko yhteiskunnan läpileikkaava sivistys on välttämätön hyve hyvinvoinnin luomiseksi ja epävarmoinakin aikoina yhteiskunnan kannattaa sijoittaa koulutukseen.

Suomalaista korkeakoulujärjestelmää arvostetaan myös kansainvälisesti. Maksuton korkeakoulutus on ehdoton valtti suomalaisen korkeakoulutuksen kansainvälistymisessä. Kansainvälistyminen on olennainen osa yhteiskunnan kehittymistä. Opiskelijat ympäri maailman unelmoivat laadukkaasta ja maksuttomasta koulutuksesta kansainvälisten tutkimusten määrittellessä sen vuosi toisensa jälkeen erinomaiseksi työkaluksi sosiaalisen segregaation estämiseksi.

Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry esittää puoluekokoukselle, että

SDP puolustaa maksutonta koulutusta sosiaalisesti tasa-arvoisen yhteiskunnan peruspilarina ja edistää kaikessa toiminnassaan lukukausimaksukokeilun lopettamista.

Puoluehallituksen lausunto aloitteista 185-186

Aloitteessa 185 esitetään, että Suomen korkeakouluille annetaan mahdollisuus periä EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevilta opiskelijoilta lukukausimaksuja, ja samalla luodaan stipendijärjestelmä vähävaraisille ja kehitysmaista tuleville opiskelijoille.

Aloitteessa 186 esitetään, että maksutonta koulutusta on puolustettava ja korkeakoulujen lukukausimaksukokeilu EU/ETA-maiden ulkopuolisille on lopetettava.

SDP:n tavoitteena on ollut luoda koulutusjärjestelmä, jossa turvataan kaikkien suomalaisten kouluttautuminen varallisuuteen tai perhetaustaan katsomatta. Korkeakoulutus tulee Suomesa tulevaisuudessakin rahoittaa niin, että kaikilla on taustastaan riippumatta mahdollisuus haakeutua korkeakoulutukseen.

Yliopisto- ja ammattikorkeakoululain mukaan korkeakoulututkintoon johtava opetus on opiskelijalle maksutonta. Ulkomaalaisille opiskelijoille tarjotun korkeakoulutuksen osalta eduskunta on tehnyt korkeakouluille mahdolliseksi tutkintoon johtavan maksullisen tilauskoulutuksen järjestämisen sekä viisivuotisen kokeilun maisteriohjelmien lukukausimaksuista EU/ETA-maiden ulkopuolelta tuleville opiskelijoille.

Sosialidemokraatit näkevät tilauskoulutuksen Suomen mahdollisuutena viedä ulkomaille suomalaista huippuosaamista eli koulutusta, jota, kuten aloitteessa 186 mainitaan, arvostetaan myös kansainvälisesti. Tilauskoulutus on yksilölle maksutonta, sillä tilaajana toimii aina yksityis- tai julkisoikeudellinen oikeushenkilö eli esimerkiksi osakeyhtiö, yhdistys tai säätiö taikka valtio, kunta tai kuntayhtymä.

Keväällä 2009 sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä teki rinnakkaislakialoitteen hallituksen esitykselle yliopistolaista. Siinä todetaan, että sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä ei hyväksy lukukausimaksukokeilua EU/ETA-maiden ulkopuolelta tulevilta opiskelijoilta, sillä ne asettavat opiskelijat epätasa-arvoiseen asemaan ja osaltaan avaavat tien kokonaisvaltaisemmalle maksujen käyttöönotolle.

Päätös

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen 185. Puoluekokous yhtyy aloitteen 186 vaatimukseen maksuttoman koulutuksen puolustamisesta, mutta ei kannata jo aloitetun lukukausimaksukokeilun lopettamista kesken. Puoluekokous viittaa tulevaisuusasiakirjaan ja toteaa, että koulutuksen tulee olla yksilölle maksutonta.

187. ATK-palvelujen järjestäminen kunnallisina palveluina ikäihmisille

Pohjois-Karjalan Sos.-dem. piiri ry:n aloite

Nykyään moni tietojen saanti jokapäiväiseen elämään kuuluvissa, muun muassa sosiaali- ja terveystietopalveluissa, tapahtuu internetin kautta. Osalle ikäihmisistä internetin käyttö on kuitenkin vaikeaa. Monella ei myöskään ole tietokonetta kotona käytettävissä. Sitä mukaa kun tietodottaminen siirtyy internettiin, ikäihmiset jäävät jokapäiväisen tiedotuksen ulkopuolelle monessa tärkeässä asiassa. Tietoyhteiskunnassa kaikilla tulee olla mahdollista käyttää kuntien palveluina tietotekniikka- ja internetpalveluita.

Kirjastot ovat luontevin paikka näiden palvelujen tarjoamiseen. Kirjastojen tietokoneet ja niiden ohjelmat ovat monessa kunnassa vanhentuneita eikä kirjastoissa ole riittävästi henkilökuntaa tietokoneiden käytön opastukseen. Tietoyhteiskunnasta syrjäytymisen estämiseksi kirjastoihin tulisi varata riittävästi tietokoneita henkilökuntaa opastamaan palveluiden käyttöön. Tämä tarjoaisi hyvän mahdollisuuden työllistää nuoria osaajia lisähenkilökunnaksi työnkuvaan ATK-palvelut.

Pohjois-Karjalan Sos.-dem. piiri ry esittää puoluekokoukselle, että

SDP ja sen toimijat vaikuttaisivat siihen, että opetusministeriössä päätettäisiin perustaa työryhmän selvittämään kunnallisten kirjastojen tietokoneiden ja atk-ohjelmien ajantasaisuutta. Työryhmän tulisi selvittää myös, minkä verran nuoria työttömiä voisi käyttää atk-palveluiden käytön opastajina erityisesti ikäihmisille ja muille niitä tarvitseville.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että kirjastoissa tarjottaisiin riittävästi ATK-palveluita sekä opastettaisiin palveluiden käytössä. Aloitteessa esitetään myös, että opetusministeriö perustaisi työryhmän selvittämään kirjastojen tietokoneiden ja ATK-ohjelmien ajantasaisuutta.

Kirjastolaitos on hyvinvointiyhteiskunnan keskeinen elementti ja kirjaston toimintaedellytysten varmistaminen on sosialidemokraateille hyvin tärkeätä. Kirjastoja tulee kehittää asukkaita palvelevana sivistys- ja kulttuuripalveluna, joka vaikuttaa merkittävästi oppimiseen, opetukseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen, ja jossa tarjotaan mahdollisuudet modernin tietotekniikan ja internetin hyödyntämiseen niille, joilla ei siihen muutoin ole mahdollisuutta. Kirjastopalvelujen kehittämisessä tulee hyödyntää myös kuntien välisen yhteistyön mahdollisuudet.

Päätös

Puoluekokous yhtyy tavoitteeseen, että kirjastoille turvataan resurssit tarjota mahdollisuudet modernin tietotekniikan ja internetin hyödyntämiseen kaikille. Vaapaan sivistystyön roolia ATK-taitojen opettamisessa myös ikäihmisille vahvistetaan.

188. Perusopetuksen tuntikehyksen riittävyyden takaaminen kunnissa

Hämeenlinnan Työväenyhdistys r.y:n aloite

Perusopetus on kunnan lakisääteinen velvoite, jota rahoitetaan sekä laskennallisella valtionosuudella että kunnan omalla rahalla. Taloudellisesti tiukkana aikana säästötoimet kohdistuvat myös perusopetuksen tuntikehykseen, jonka määrittää opetuksen järjestäjä eli kunta.

Tuntikehyksen pienentäminen vaikuttaa suoraan käytettävissä oleviin opetustunteihin. Tuntikehyksen pienentyessä kouluilla ei muun muassa ole mahdollisuutta jakotunteihin, joten luokan oppilaita ei voida jakaa kahteen pienempään ryhmään edes muutamalla tunnilla viikossa. Tällä on suora vaikutus opetuksen eriyttämiseen sekä oppilaan henkilökohtaiseen varhaiseen tukeen. Suuressa oppilasryhmässä tukea tarvitsevat oppilaat ovat täten syrjäytymisvaarassa, koska heille ei ole tarjota riittävää henkilökohtaista apua oppimisen tueksi.

Hämeenlinnan Työväenyhdistys r.y. esittää puoluekokoukselle, että

se velvoittaa puolueen ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta perusopetuksen riittävä kuntakohtainen tuntikehyks määritellään keskeiseksi tekijäksi kuntataloudessa.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että perusopetuksen riittävä kuntakohtainen tuntikehyks määritellään keskeiseksi tekijäksi kuntataloudessa.

Peruskoulu on ollut avain koulutukselliseen tasa-arvoon ja sen tuloksia on tultu ihailemaan ympäri maailman. Taloudellisesti tiukkana aikana ei tule tehdä sellaisia päätöksiä, joiden vaikutukset voivat olla hyvinkin kauaskantoisia.

Pientämällä tuntikehystä joko vähennetään opetusta tai suurennetaan ryhmäkokoja. Oppilaan kohtaaminen yksilötasolla pitää olla mahdollista myös taloudellisesti tiukkana aikana, joten tuntikehysten vähentäminen ei ole kestävä ratkaisu.

Päätös

Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen ja pitää perusteltuna, että perusopetuksen tuntikehystä ei leikata edes taloudellisesti tiukkoina aikoina. Valtion tulee omien toimenpiteidensä avulla huolehtia perusopetuksen resurssien riittävydestä.

189. Ammattiin opiskeleville kansalaisvaikuttamisen avaimet

Herttoniemen Sosialidemokraattiset Nuoret ry:n aloite

Ammatillisen koulutuksen suosio on kirinyt opiskelijoiden keskuudessa lukiokoulutuksen ohi. Yhteiskuntaa ja sen jäsenenä toimimiseen kannustavaa opetusta sisältyy ammatillisiin perustutkintoihin vain yhden opintoviikon verran. Tämä vakavasti vaarantaa nuorisoikäluokan tietoisuuden yhteiskunnallisista mahdollisuuksistaan. Tämä näkyy äänestysaktiivisuuden vähenemisessä. Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelijoiden muodostamat oppilaskunnat joutuvat toimimaan riittämättömällä resursseilla ja usein täysin ilman ohjausta. Tämä vaarantaa opiskelijademokratian toteutumisen ja oppilaskunnan tarkoituksenmukaisen toiminnan. Kun opiskelijoiden ääni pääsee esille oppilaitoksissa, voidaan epäkohtiin puuttua nopeammin.

SDP on perinteisesti tunnustautunut työväenpuolueeksi. Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskeleva nuoriso on tärkeä äänestäjäryhmä puolueemme tulevaisuuden kannalta.

Herttoniemen Sosialidemokraattiset Nuoret esittää puoluekokoukselle, että

jokaiseen yli 2000 opiskelijan ammatilliseen oppilaitokseen resursoidaan vähintään yksi täysipäiväinen opettaja, jonka vastuualueeseen kuuluu mm. oppilaitosten omien oppilaskuntien järjestäytymisen varmistaminen ja yhteiskuntatiedon opetus. Suomella ei ole varaa menettää nuoria toivojaan syrjäytymisen vuoksi.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että jokaiseen yli 2000 opiskelijan ammatilliseen oppilaitokseen resursoidaan opettaja, jonka työtehtäviin kuuluu oppilaskuntien järjestäytymisen varmistaminen ja yhteiskuntatiedon opetus. Esityksen mukaan näin voidaan vahvistaa ammattiin opiskelevien kansalaisvaikuttamisen taitoja.

Laissa ammatillisesta koulutuksesta säädetään, että jokaisessa oppilaitoksessa on oppilaskunta. Joissakin oppilaitoksissa on palkattu henkilö tukemaan oppilaskuntaa ja muuta opiskelijatoimintaa oppilaitoksissa. Usein tämä henkilö ei ole kuitenkaan opettaja, vaan esimerkiksi nuorisotyöntekijä. Toisissa oppilaitoksissa oppilaskunnasta vastaa henkilö oman toimensa ohessa.

Päätös

Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen ja pitää perusteltuna, että suurissa ammatillisissa oppilaitoksissa oppilaskunnan toimintaa tuettaisiin palkatun henkilön toimesta.

190. Selkeyttä ja ihmisläheisiä päätöksiä koulutuspolitiikkaan

Etelä-Lahden Sosialidemokraatit ry:n aloite

Teolliset työpaikat vähenevät, väestö vanhenee, ikäluokat pienenevät, työperäinen maahanmuutto lisääntyy samoin kuin pakolaisperäinen maahanmuutto. Talouden kasvu on hidasta. Uusia talouden kasvumahdollisuuksia etsitään. Koulutustason ja osaamisen tason nostaminen on Suomen kriittisiä menestystekijöitä.

Peruskoulu ja lukio

Oppilasryhmäkoot voivat vaihdella 20-25 oppilaan välillä. Turvaamalla opettajien jaksaminen ja opetusvälineiden ja -menetelmien ajantasaisuus opetuksen tasoa voidaan pitää yllä.

Maahanmuuttajalapsen ovat mahdollisuus suomalaisen yhteiskunnan kehittämisessä globaaliin kansainvälistymiseen. Tehostaa maahanmuuttajien nopeaan integroitumiseen normaaliopetukseen. Erityistarpeet on otettava huomioon.

Laaja työttömyys aiheuttaa ongelmia myös lapsille. Se johtuu perheiden hajoamisista, alkoholin käytön lisääntymisestä ja vanhempien masennuksesta. Erityisopetuksen volyyymi ja taso on turvattava hetkellisistä muutoksista riippumatta. Se on myös taloudellisesti kustannustehokain ennaltaehkäisyttapa.

Erityisoppilaiden määrä kasvaa huimasti. Erityisopetuksen ja sellaisten tukitoimenpiteiden, kuten moni ammatilliset työryhmät, koulunkäyntiavustajat ja kuraattorien määrä on turvattava rahoituksellisesti ja koulutuksellisesti.

Luoda oppimisympäristö, joka tukee erityisesti luonnontiedettä, ympäristökasvatusta, kieliä ja monikulttuurisuutta, mm korostaa Venäjän kielen opettamisen merkitys.

Lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten yhteistyötä on edelleen syvennettävä. Ammatillisissa oppilaitoksissa pitää olla mahdollisuus suorittaa lukio. Tavoitteena voisi olla esimerkiksi ammatillinen lukio, jossa olisi linjat käytännölle ja teorialle.

Ammatillinen toisen asteen koulutus

Ammatillisen koulutuksen laadunvarmistaminen ja työelämävastaavuus on merkityksellinen asia. Ammatilliselle koulutukselle on luotava oma laadunhallinta- ja varmistusmenetelmänsä.

Työpaikalla tapahtuvan opiskelun vahvistaminen/ lisääminen on edelleen keskeisiä tavoitteita. Se ei onnistu ilman työpaikkaohjaajien osaamisen kehittämistä.

Työvoimakoulutuksessa on muodostunut tilanne, jossa hankintalain mukainen kilpailutusmenettely suosii kaikenkirjavia kouluttajia. Ainakin aikuisten ammatillisen koulutuksen irrottamista hankintalain mukaisesta menettelystä tulee harkita.

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen merkitys aluekehityksessä on otettava paremmin huomioon. Ilman tätä rakennemuutos ei onnistu.

Ammatillisen koulutuksen rooli ja sille asetetut tavoitteet pitäisi ottaa mukaan alueiden yleisiin kehittämissuunnitelmiin ja strategioihin. Nyt ne liian usein ovat vain korkeakoulutusta käsittäviä. Ammatillisen aikuiskoulutuksen tulee tuottaa yritysälähtöisiä koulutus- ja kehittämisspalveluja. Tavoitteena tulisi olla kumppanuussopimusten aikaansaaminen yrittäjien kanssa. Koulutus olisi taloudellisesti tarkoituksenmukaisinta järjestää nykyistä laajemmin seutukuntakohtaisesti.

Yliopistot

Yliopistoilla ja yliopistokeskuksilla on keskeinen merkitys kansalaisten osaamisen kehittämisessä ja uusien innovaatioiden luomisessa. Toiminnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta yliopistot ovat kansallisen selviytymisstrategian kannalta ratkaisevia.

Toteutettavassa yliopistouudistuksessa on turvattava ns. maakuntayliopistojen sekä yliopistokeskusten rahoitus ja tutkimuksellinen itsenäisyys.

On olemassa merkkejä siitä, että Aalto-yliopisto nielee pääosan rahoituksesta. Maakunnalliset yliopistot ja yliopistokeskukset ovat ankkuroituneet vaikutusalueensa todellisuuteen ja hyödynneet sitä. Tasapainoisen aluekehityksen kannalta maakuntayliopistojen aseman turvaaminen on tärkeää. Maakuntayliopistot ja yliopistokeskukset on liitettävä paremmin alueelliseen suunnittelun ja toteutuksen strategioihin.

Yliopistouudistuksen toteutumista on seurattava ja tarvittaessa on ajoissa ryhdyttävä toimenpiteisiin yliopistojen autonomian ja tutkimuksen vapauden säilyttämiseksi.

Ammattikorkeakoulut

Maamme ammattikorkeakoulut ovat kehittäneet toimintaansa yliopistojen suuntaan vastoin alkuperäistä tarkoitusta. Jos kehitys jatkuu samansuuntaisena, maahamme muodostuu liian raskas korkeakouluverkosto. Siksi ammattikorkeakoulut pitäisi asemoida alkuperäisen ajatuksen mukaisesti erityisesti sinne, missä ei ole ns. omaa yliopistoa. Ammattikorkeakoulujen työelämälähtöisyyttä heikentävät mm. yliopettajien kategoriset pätevyysvaatimukset: joko lisen-siaatti tai tohtoritutkinto.

Yhä useammin olemme tilanteessa, jossa henkilöllä on tohtorin tutkinto ilman mitään koke-musta työelämästä. Asiaa voitaisiin parantaa mm. ammattikorkeakoulujen opettajien työelä-mäjaksoilla ja sallimalla helpommin taideaineiden tavoin muullakin tavoin osoitettu kypsyys yliopettajaksi.

Yrittäjyyttä koskevan koulutuksen kehittäminen on jo jonkin aikaa sisältynyt valtakunnalliseen koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaan. Yrittäjyys kuuluu nyt sekä peruskoulun että lukion opetussuunnitelmien perusteisiin. Niin ikään yrittäjyys on sisällytetty tutkintoihin myös ammatillisessa koulutuksessa ja ammattikorkeakouluissa. Ammattikorkeakoulujen vas-tuuta yrittäjyyskoulutuksessa tulisi lisätä. Ammattikorkeakouluilla on alueellinen rakenne, jo-ten ne voisivat luontevasti integroitua alueen elinkeinoelämään ei yliopistomaisen tiedepohjai-sesti, kuten niillä nykyisin on pyrkimys, vaan ammatillisesti ja käytännön teoreettisesti. Am-mattikorkeakoulujen jatkotutkintojärjestelmää voitaisiin kehittää yrittäjyyslähisemmin.

Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto

Opiskelevien terveydenhoito on järjestettävä paremmin. Ikääntyvä Suomi tarvitsee terveitä kansalaisia ja terveyden perusta luodaan lapsena ja nuorena.

Kouluihin on saatava vastaavanlainen terveydenhoito, kuin työterveyshuolto työpaikoilla. Tämä päivä vaatii terveyden hoitajan jokapäiväistä läsnäoloa koulussa.

Etelä-Lahden Sosialidemokraatit ry esittää puoluekokoukselle, että

peruskoulua, ammatillista koulutusta, ammattikorkeakoulua sekä yliopistokoulutusta kehitetään edellä mainitut periaatteet huomioon ottaen.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa käsitellään laajasti koulutusjärjestelmämme nykyisiä ongelmia sekä erilaisia tapoja näihin ongelmiin vastaamiseksi. Perusopetuksen osalta aloite kiinnittää huomiota opetus-resurssien riittävyyteen sekä maahanmuuttajien asemaan koulutuksessa. Toisen asteen koulu-tuksen osalta aloite korostaa mahdollisuutta suorittaa toisen asteen opintoja myös nykyisten oppilaitosrajojen yli. Korkeakoulutuksen osalta aloite korostaa korkeakoulun tiivistä suhdetta alueeseensa ja sen elinkeinoelämään. Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon osalta aloite vaatii nykytilanteen parantamista.

Päätös

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen, mutta pitää siinä esitettyjä näkökohtia tärkeinä ja viittaa tulevaisuusasiakirjaan.

191. Suomen peruskoulujen tasa-arvoisuus turvattava

Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry:n aloite

Nyt syksyllä 2009 on noussut jälleen ajankohtaiseksi Suomen peruskouluja uhkaava eriarvoistuminen. Varsinkin Etelä-Suomessa vanhemmat ottavat lapsiaan pois kouluista, joissa maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrä on 40 prosentin luokkaa. Monissa tapauksissa vanhemmat jopa muuttavat pois alueelta saadakseen lapsensa toiseen kouluun. Siirtoja perustellaan mm. koulujen ainepainotuksilla, mutta monessa tapauksessa taustalla on käsitys, että juuri maahanmuuttajataustaiset oppilaat tuovat kouluun ongelmia. Todellisuudessa ongelmien alku ja juuret ovat suurimmalta osalta muualla, erityisesti resursseissa, suunnittelussa ja ennen kaikkea asenteissa.

Oppilaskato heikentää näiden koulujen toimintaedellytyksiä jo ennestään haastavassa tilanteessa, ja samalla vähentää maahanmuuttajataustaisten oppilaiden mahdollisuuksia kanssakäymiseen kantaväestön kanssa. Tilanteeseen voidaan vaikuttaa valtio- ja kuntatasolla mm. seuraavin keinoin:

- kaavoitus ja asuntorakentaminen on saatava alueellisesti tasapainoiseksi
- peruskoulutukseen on varattava sekä valtion että kuntien puolesta enemmän resursseja, ja niitä pitää kuntatasolla kohdentaa erityisesti vaikeuksissa oleville kouluille, mm. avustajien palkkaamiseen ja valmistavien luokkien toiminnan parantamiseen
- maahanmuuttajia syyllistävää asenneympäristöä on lievennettävä

Haasteita ja ratkaisuja on monia, mutta tavoite itsessään on selvä. Suomeen ei saa syntyä kahden tai useamman kastin kouluja, ja jokaiselle lapselle ja nuorelle on edelleen taattava pääsy laadukkaaseen peruskoulutukseen ja viihtyisään sekä turvalliseen kouluympäristöön.

Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry esittää puoluekokoukselle, että

SDP ja sen toimijat kaikessa päätöksenteossa huolehtivat siitä, että tasa-arvoinen ja korkeatasoinen peruskoulu turvataan kaikille.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään useita toimenpiteitä peruskoulujen tasa-arvoisuuden turvaamiseksi.

Maahanmuuttajat muodostavat suomalaiselle koulujärjestelmälle suuren haasteen, mutta myös suuren mahdollisuuden. Valtaosa maahanmuuttajista keskittyy pääkaupunkiseudulle. Helsingissä maahanmuuttajien osuus väestöstä on jo 10,1 prosenttia. Maahanmuuttajat ovat keskittyneet joillekin asuinalueille, joilla maahanmuuttajia on jopa yli 20 prosenttia. Keskeinen keino pyrkiä tasaiseen aluerakenteeseen on kaavoituksella ja maankäyttöpolitiikalla, joilla voidaan torjua asuinalueiden eriytymistä pitkällä tähtäimellä. Kaupunkisuunnittelun ja kaupunkirakenteen muuttumisen aikajänne on kuitenkin niin pitkä, ettei se riitä vastaamaan suurten kaupunkien, erityisesti Helsingin, nyt kohtaamaan haasteeseen.

Kansainvälisessä tutkimuksessa on osoitettu, että maahanmuuttajien väestöosuuden ylittäessä 20 prosenttia alkaa usein hyvinkin nopea kehitys, jossa valtaväestöön kuuluvat asukkaat pyrkivät välttämään alueita, joille maahanmuuttajat ovat keskittyneet. Tämä piste on Helsingissä saavutettu jo useissa kaupunginosissa ja tullaan saavuttamaan useissa kaupunginosissa seuraavan kahden vuoden aikana. Huolestuttavaa on, että Helsingissä joissakin kouluissa maa-

hanmuuttajien osuus on jo nyt merkittävästi suurempi kuin maahanmuuttajien osuus oppilaak-siottoalueen vastaavasta ikäryhmästä. Tämä kertoo siitä, että valtaväestö lähettää jo nykyisin lapsiaan kouluun alueille, joilla maahanmuuttajia on vähemmän.

Maahanmuuttajiin liittyvät ongelmat koulutuksessa eivät liity pelkästään suoraan maahanmuuttajuuteen vaan maahanmuuttajat toimivat myös hyvänä indikaattorina yhteiskunnan epä-tasa-arvosta. Maahanmuuttajat keskittyvät vahvasti alueille, joilla on runsaasti sosiaalista asuntotuotantoa, matala koulutus- ja tulotaso, syrjäytymistä sekä muita sosiaalisia ongelmia. Maahanmuuttajilla on paljon ominaisuuksia, jotka lisäävät koulun antaman tuen tarvetta. Puut-teellinen kielitaito, sekä vieras yhteiskunta ja koulutusjärjestelmä heikentävät perheiden edel-lytyksiä tukea lapsensa koulunkäyntiä eikä koulu ole toistaiseksi kyennyt vastaamaan haasteeseen. Maahanmuuttajien koulutuksessa kohtaamia ongelmia ei voida valitettavasti korjata vain vaikuttamalla asenteisiin, vaan ne vaativat toimenpiteitä, joilla koulujen välisiä oppimistu-loseroja voidaan kaventaa ja koulujen resurssit suhteuttaa nykyistä paremmin koulun toimin-taympäristön haasteellisuuteen.

Monikulttuurisuuden haasteiden kanssa kamppailevat koulut kamppailevatkin jo muutenkin haasteellisempien oppilasryhmien kanssa. Helsingissä, jonne maahanmuuttajat ovat vahvasti keskittyneet, on harjoitettu haasteellisten oppilasryhmien kanssa toimivien koulujen positiivista diskriminaatiota. Kun otetaan huomioon maahanmuuttajien keskittyminen kouluihin, joiden oppilasryhmät ovat muutenkin pedagogisesti haastavia, on erityistuen taso liian alhainen. Eri-tyinen positiivisen diskriminaation politiikka leimaa herkästi haasteellisemmassa toimintaympä-ristössä toimivat koulut heikommiksi kouluiksi eikä kannusta vähemmän haasteellisessa toi-mintaympäristössä toimivia kouluja oppilasaineksen monipuolistamiseen. Peruskoulujen rahoi-tuksessa tulee siirtyä malliin, jossa kaikille kouluille jaetaan resursseja tavalla, joka huomioi koulun toimintaympäristön ja oppilaiden tarvitseman tuen määrän.

Päätös

Puoluekokous yhtyy esitykseen huolehtia peruskoulutuksen tasa-arvoisuudesta ja korkeasta laadusta ja viittaa tulevaisuusasiakirjaan.

192. Turvallisesti elämään

Sosialidemokraattisten Naisten aloite

Suomalainen peruskoulu tuottaa hyviä oppimistuloksia. Peruskoulun ideana on tasa-arvoisten mahdollisuuksien antaminen mahdollisimman monelle.

Yksi erityispiirre suomalaisessa koulussa on, ettei siellä viihdytä. Tällä voi olla vaikutusta sii-hen, että osa lapsista ei saavuta opetussuunnitelmien mukaisia tavoitteita. Koululaitosta on edelleen kehitettävä pedagogisesti siihen suuntaan, että koulunkäynti koetaan mielekkääksi.

Ensimmäisestä luokasta lähtien on tavoitteena oltava nollatoleranssi koulukiusaamisessa. Kai-kille oppilaille on taattava oman kehitystason mukaiset oppimisen edellytykset. Tämä merkit-see toisaalta nopeammin oppivien tukemista turhautumisen ehkäisemiseksi, että hitaammin edistyvien tukea oppimistavoitteisiin pääsemiseksi. Kun ensimmäisestä luokasta lähtien huo-lehditaan lapsista riittävän hyvin, on myöhempinä vuosina vähemmän ongelmia.

Kouluterveydenhoito on avainasemassa lasten ja nuorten tukemisessa. Läheskään kaikissa kunnissa ei ole tarpeellista määrä kouluterveydenhoitajia, -lääkäreitä tai -kuraattoreita. Mo-niammatillinen yhteistyö koulun, sosiaali- ja terveystoimen, nuoriso- ja vapaa-aikatoimen välil-lä on kehittämisen arvoista.

Monimuotoisuuden kunnioittaminen on osa kasvatus- ja opetusjärjestelmää. Sen tulisi selkeäs-ti kuulua myös ammatilliseen - ja työpaikkakoulutukseen. Monikulttuurisuus täytyy ottaa kou-lutuksessa huomioon. Myös romanilapsilla on tasa-vertainen oikeus kouluun ja päivähoitoon.

Liian moni romaninuori joutuu jättämään koulun kesken, kun valmiuksia kouluun ei ole saatu päivähoidossa eikä esiopetuksessa.

Sosialidemokraattiset Naiset esittää puoluekokoukselle, että

puoluekokous velvoittaa sosialidemokraattisia päättäjiä ja asioiden valmistelijoita eduskunnassa toimenpiteisiin, jotta

- koulutuksellinen tasa-arvo tarkoittaa, että oppimistulokset ovat yhtäläiset sosiaalisista taustoista, maantieteellisestä sijainnista tai sukupuolesta riippumatta. Yhteiskunnalliset erot heijastuvat kouluihin. Siksi yhteiskunnallisen eriarvoisuuden kasvuun, kuten tuloeroihin ja alueiden eriytymiseen, puututaan
- kouluterveydenhoito on merkittävä ennaltaehkäisijä. Toisen asteen kouluterveydenhoito- ja kuraattoripalveluja kehitetään
- varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kasvatustavoitteissa painotetaan entistä enemmän toisten ihmisten huomioon ottamista ja yhteisöllisyyteen kasvamista. Vanhemmille taataan riittävä tuki lastensa kasvatustehtävässä.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että koulutuksen eriarvoistumiseen on puututtava, kouluterveydenhuoltoa on kehitettävä ja varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa painotetaan enemmän toisten ihmisten huomioon ottamista.

Turvalliseen kouluympäristöön ja koulupäivään kuuluu lapsen oikeus harrastaa ja viettää aikaa ystäviensä kanssa myös opetustuntien jälkeen. Lasta tukeva koulu ei aja lasta kadulle tai tyhjään kotiin, vaan tarjoaa lapselle ja nuorelle turvallisia virikkeitä ja sosiaalista kanssakäymistä. Turvalliseen koulupäivään sisältyy opetuksen lisäksi oppilaan mahdollisuus liikunta- ja kulttuuriharrastuksiin kesken koulupäivää tai varsinaisen opetuksen jo päätyttyä tutussa ja turvallisuudessa ympäristössä tuttujen aikuisten ohjaamina. Koulun ja kodin yhteistyö on luontevaa ja vuorovaikutteista.

Opetussuunnitelmat mahdollistavat oppimisen ilman tiukkoja oppiainerajoja.

Sosiaalisen taustan vaikutus oppimistuloksiin on vähentynyt. Tulokset eivät riipu asuinalueesta, sukupuolesta tai kulttuurisesta ja sosioekonomisesta taustasta. Koulujen resursointi vähentää koulujen eriytymistä oppilaiden taustan perusteella. Koulujen toiminnan rahoituksessa huomioidaan niiden toimintaympäristön haasteellisuus. Koulussa, jossa oppilaat eivät syystä tai toisesta saa koulunkäyntiinsä tukea ja kannustusta perheeltään ja muulta ympäristöltään, täytyy koulun kyetä kantamaan kasvanut vastuunsa.

Haasteellisemmassa ympäristössä toimivassa koulussa opetusryhmien koko on pienempi ja opetuksen tukipalvelut runsaampia kuin helpommassa ympäristössä toimivassa koulussa. Ympäristön haastavuus huomioidaan myös opettajan palkkauksessa. Harvinaisia ja houkuttelevia kärkioppiaineita kuten kiinan opetusta käytetään välineenä vähemmän suosittujen koulujen houkuttelevuuden parantamisessa.

Koulujen välisten erojen hillitsemiseksi ja kaventamiseksi resurssit kohdennetaan kouluille mallilla, joka huomioi oppilaiden tuen tarpeen. Haasteellisuutta kuvaavat mittarit sisällytetään kaikkien koulujen rahoitukseen niin valtakunnallisesti kuin paikallisestikin. Oppimistuloksia selettävät vanhempien koulutustaso, sosiaalisen asuntotuotannon määrä ja maahanmuuttajien osuus otetaan huomioon koulujen rahoituksessa.

Eduskuntavaalien 2007 vaaliohjelmassa todetaan, että kouluterveydenhuoltoa on lisättävä. Perheiden tueksi on muodostettava peruspalvelujen tukiverkosto, jossa yhdistyvät terveyden, koulun, sosiaalityön, mielenterveyshuollon ja varhaiskasvatuksen asiantuntemus.

Edellisessä puoluekokouksessa todettiin, että koulun tulee tarjota tunnekasvatusta, jonka avulla opitaan sosiaalisia taitoja ja tunnekasvatusta.

Päätös

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja toteaa, että koulutuksen eriarvoistumiseen on puututtava, kouluterveydenhuoltoa ja muuta oppilashuoltoa on kehitettävä ja varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa painotettava enemmän toisten ihmisten huomioon ottamista. Koulukiusaamiseen on saatava nollatoleranssi kaikissa kouluissa.

193. Nuorille yhteiskuntatakuu

Sosialidemokraattisten Naisten aloite

Aika lapsuuden ja varsinaisen nuoruuden välillä on haastava kehitysvaihe. Syrjäytymisvaarassa olevat on tunnistettava ja erilaisin tavoin tuettava heitä niin peruskoulun kuin jatko-opintojenkin onnistumisessa. Uudenlaiset työtavat, kuten etsivä nuorisotyö, antavat tähän hyvät mahdollisuudet.

Yhteiskuntatakuu – demarien pitkäaikainen tavoite – on edelleen ajankohtainen. Jokaiselle nuorella on taattava mielekäs opiskelu-, työ- tai harjoittelupaikka.

Nuorille on taattava mahdollisuus itsenäistymiseen. Tämä tarkoittaa edullisten vuokra-asuntojen riittävää tarjontaa ja elämis- ja opintokustannukset kattavaa opintotukea. Edelleen opintoihin suuntautumista säätelee enemmän vanhempien sosioekonominen asema kuin nuoren kyvyt. Tässä suhteessa tasavertaisuuteen on vielä matkaa.

Sosiaalisten verkostojen ja yhteisöjen merkitys lasten ja nuorten kehitykselle ja hyvinvoinnille on olennainen. Kohtuuhintaiset harrastusmahdollisuudet ovat erityisen tärkeitä. Lasten ja nuorten hyvinvoinnista ei saa kunnissa säästää.

Sosialidemokraattiset Naiset esittää puoluekokoukselle, että

- puoluekokous velvoittaa sosialidemokraattisia päättäjiä ja asioiden valmistelijoita eduskunnassa sekä kunnallispolitiikassa toimenpiteisiin, jotta
- peruskoulua on parannettava pedagogiikkaa kehittämällä ja huolehtimalla nollatoleranssi koulukiusaamisesta.
- kunnat lisäävät perusopetuksessa joustavia opetusryhmiä ja oppilaanohjausta.
- jokaiselle peruskoulunsa päättävälle on taattava mielekäs opiskelu-, työ- tai harjoittelupaikka.
- edullisten vuokra-asuntoja on riittävästi.
- opintotuki kattaa elämis- ja opintokustannukset.
- erilaisten lapsi- ja nuorisjärjestöjen arvokasta toimintaa tuetaan.
- lapsille ja nuorille on tarjolla kohtuuhintaisia harrastusmahdollisuuksia.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että peruskoulua kehitetään ja joustavia opetusryhmiä ja oppilaanohjausta lisätään. Aloitteessa toivotaan, että yhteiskuntatakuulla taataan jokaiselle peruskoulunsa päättävälle mielekäs opiskelu-, työ- tai harjoittelupaikka. Edelleen esitetään, että vuokra-asuntoja on riittävästi, opintotuki kattaa elämiskustannukset ja lapsi- ja nuorisjärjestöjen toimintaa tuetaan ja lapsille ja nuorille on tarjolla kohtuuhintaisia harrastusmahdollisuuksia.

Eduskuntavaalien 2007 ohjelmassa todetaan mm. seuraavaa:
Erityistä huomiota on kiinnitettävä opintojen ohjaukseen ja koulutuksen keskeyttämisen ehkäisemiseen. Opintotukea on kehitettävä siten, että se mahdollistaa täysipäiväisen opiskelun.

Nuorten yhteiskuntatakuuta on vahvistettava. Tavoitteena on, että jokainen nuori joko opiskelee, työskentelee tai osallistuu muutoin ammattitaitoa vahvistavaan toimintaan.

Sosialidemokraattien tavoitteena on, että peruskoulun päättyessä ei enää voi siirtyä suoraan työelämään eikä myöskään syrjäytyä koulutuksen ulkopuolelle. Oppivelvollisuusikä on pidentetty 18 vuoteen. Yhteiskunta järjestää jokaiselle nuorelle opiskelupaikan toisen asteen koulutuksessa. Nuorten syrjäytyminen on vähentynyt merkittävästi ja työmarkkinoille tulevien ja jatkokoulutukseen pyrkivien keskimääräinen osaaminen on noussut huomattavasti. Jo ennen tämän tavoitteen saavuttamista on jokaiselle peruskoulunsa päättävälle nuorelle taattava opinkelu-, työ- tai harjoittelupaikka.

Sosialidemokraattien tavoitteena on turvata jokaiselle ihmiselle hyvä koti ja kohtuullinen asumistaso. Vuokra- ja asumisoikeusasuntoja sekä kaupunkimaista pientalotuotantoa on lisättävä.

Lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia käsitellään edellisen puoluekokouksen ohjelmassa Ei vain leivästä – kohti henkistä hyvinvointia. Siinä todetaan, että erityisen ongelmallista on lasten ja nuorten liikuntaharrastuskynnyksen nouseminen harrastuksen hinnan takia. Seuratuokien lisäksi on toteutettava muutos lisenssijärjestelmissä, jotta useamman lajin harrastaja tarvitsevat ainoastaan yhden lisenssin, sisältäen vakuutukset. Kuntien tulee luovuttaa kunnalliset tai kunnallisten säätiöiden omistamat liikuntapaikat maksutta seurojen alle 18-vuotiaille järjestämän urheilutoiminnan käyttöön.

Päätös

Puoluekokous yhtyy ajatukseen, että oppilaanohjausta lisätään ja oppivelvollisuuden piiriin kuuluessaan jokaiselle peruskoulunsa päättävälle taataan opiskelupaikka, ja viittaa tulevaisuusasiakirjaan. Vuokra-asuntotuotantoa on lisättävä. Opintotukea kehitetään siten, että se mahdollistaa päätoimisen opiskelun.

194. Ammattikoululaisten jatkokoulutautuminen helpommaksi

Turun Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys TOSY ry:n aloite

Nuorten työllistymistä ja opiskelupaikan löytämistä tulee tukea kaikin tavoin. Tärkeintä on se, että jokainen nuori löytää jonkin vaihtoehdon eikä syrjäydy.

Ammattikorkeakoulu on ainoa korkeakoulu, johon ammattikoulusta valmistunut käytännössä voi hakeutua opiskelemaan. Ammattikorkeakoulussa opetus on käytännönläheisempää kuin teoreettinen yliopisto-opiskelu, joten siksi se on luonnollinen valinta ammattikoulua käyneelle. Ammattikoulusta valmistuvalla tulee kuitenkin olla erittäin hyvä todistus, jotta kutsutaan ammattikorkeakoulussa alasta riippumatta edes pääsykokeeseen.

Ammattikouluihin hakeudutaan 16-vuotiaana, jolloin uravalinnat eivät ehkä ole selvillä. Moni aloittaa ammattikoulun vain, koska ei päässyt lukioon. Ammattikoulusta valmistunut ei ehkä koekaan olevansa omalla alalla, eikä siis halua työelämään. Toisen ammattitutkinnon suorittaminen ei ole mielekäästä, ja siksi heidän tulisikin päästä ammattikorkeakouluun helpommin, koska prioriteettina on se, että mahdollisimman moni nuori löytää joko työ- tai opiskelupaikan.

Ammattikoulun päästötodistuksen painoarvoa hakuprosessissa tulee pienentää, ja lisätä pääsykokeen merkitystä. Näin lukiosta ja ammattikoulusta tulevat opiskelijat ovat tasa-arvoisemmassa asemassa ammattikorkeakouluun haettaessa.

Esimerkiksi sosiaalialalla on pulaa työvoimasta ja näin myös opiskelijoista, joten haittaa tästä uudistuksesta tuskin olisi. Lopputodistus ei kerro koko totuutta opiskelijan pätevyydestä, vaan se ratkaistaan pääsykokeen avulla. Yksikään nuori ei saa syrjäytyä sen vuoksi, ettei päässyt hakemaan lisäkoulutusta itselleen, vaikka olisi halunnut. Yhtenä keinona on valintakoe- sekä

yhteispistekiintiöiden käyttöönotto yliopistojen tyyliin, jotta myös ammattikoululaisen on mahdollista tulla valituksi pelkästään valintakoepisteiden perusteella.

Turun Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys TOSY ry esittää puoluekokoukselle, että

SDP tukee sitä, että ammattikoulusta valmistuva voi helpommin pyrkiä ammattikorkeakouluun todistuksesta riippumatta.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että ammatillisesta koulutuksesta voisi helpommin pyrkiä ammattikorkeakouluun. Ongelmana esityksessä nähdään erityisesti se, että ammatillisen koulutuksen päästötodistuksen painoarvo hakuprosessissa on liian korkea ja sitä pitäisi laskea suhteessa pääsykokeen painoarvoon.

Korkeakoulutukseen voidaan ottaa henkilö, joka on suorittanut toisen asteen tutkinnon. Muilta osin valinnan perusteista päättää korkeakoulu itse. Eri aloilla voidaan huomioida päästötodistukset eri tavoin ja viime aikoina on ollut erityisesti paineita kasvattaa uusitun ylioppilaskokeen painoarvoa ja vähentää valintakokeiden merkitystä. Tämän uskotaan johtavan siihen, että ylioppilaat pääsevät nopeammin korkeakoulutukseen.

Korkeakoulujen valintajärjestelmässä on tärkeää, että kaikilla toisen asteen suorittaneilla on tasa-arvoinen mahdollisuus hakeutua korkeakouluihin. Samalla on myös tärkeää, että hakija voi todistaa pätevyytensä myös jollain muulla tavalla kuin edeltävän koulutusasteen arvosanoilla. Ei kuitenkaan ole perusteltua nykyisestä lisätä valintakokeiden painoarvoa.

Päätös

Puoluekokous yhtyy tavoitteeseen, että ammatillisesta oppilaitoksesta valmistuva voi helpommin pyrkiä korkea-asteelle todistuksesta riippumatta.

195. Ruokarukous ei kuulu kouluun

Turun Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys TOSY ry:n aloite

Kukko puuron keittää
Kana maidon lämmittää.
Pikkulinnut lusikat laittaa.
-Tulkaapa lapset syömään!

Yhteiskuntamme on muuttunut yhä monikulttuurisemmaksi. Aikaisempien vuosien homogeenistä uskontokantaa ei enää ole, joten useiden uskontojen ja uskonnottomuuden yhteen sulautumisen ongelmia ei voida sivuuttaa. Kouluissa ja päiväkodissa yhä edelleen vallitsee oletuksena, että opettajat ja oppilaat kuuluvat evankelisluterilaiseen kirkkoon. Tämä näkyy siinä, että ev.-lut. uskonnon opetukseen on käytetty paljon enemmän huomiota kuin elämäntutkimustiedon tai muiden uskontojen opetukseen.

Ruokarukous on vanha tapa, jolla siunataan ruoka ja mahdollisesti myös sen tekijä. Ruokarukousta tosin ei kovinkaan paljon enää harrasteta suomalaisissa luterilaisissa kodeissa. Koulussa ja päiväkodissa on edelleen monessa paikassa tapana pitää ennen ruokailua yhteinen ruokarukous. Helsingin yliopistossa tehdyn tutkimuksen mukaan esimerkiksi Oulun läänissä ruokarukous luetaan lähes yhdeksässä päiväkodissa kymmenestä. Pääkaupunkiseudulla näin tehdään vain noin joka kymmenennessä päiväkodissa.

Ruokarukouksen järjestäminen aiheuttaa päänvaivaa ryhmissä, joissa on monien uskontokuntien jäseniä. Evankelisluterilainen rukous ei välttämättä kelpaa kaikille. Tästä aiheutuu ryhmän hajauttamista ja sitä myöden ongelmia järjestyksenpidossa, sillä hajaannetuille oppilaille pitää

järjestää erillinen valvonta. Lisäksi opettajalla tulee olla oikeus kieltäytyä ruokarukouksen lukemisesta, joten hänen tilalleen pitää hankkia toinen aikuinen siunaamaan ruokaa. Joskus ruokarukouksen pitämistä kouluissa ja päiväkodeissa perustellaan

yhteenkuuluvuuden tunteella ja hiljentymisellä ennen ruokailua. Hiljentyminen, rauhoittuminen ja ruuan kunnioittaminen voitaisiin hoitaa kätevästi kaikkia uskontoja ja uskonnottomuutta kunnioittavalla ruokalorulla, jossa ei olisi viittauksia uskuntoon. Tämä myös lisäisi yhteenkuuluvuuden tunnetta, koska ryhmää ei tarvitsisi hajauttaa.

Turun Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys TOSY ry esittää puoluekokoukselle, että

SDP ajaa uskontoa tunnustavan ruokarukouksen korvaamista uskonnottomalla ruokalorulla tai sen kokonaan pois jättämistä päiväkodeissa, peruskoulussa ja toisen asteen oppilaitoksissa.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että SDP ajaa tunnustavan ruokarukouksen korvaamista uskonnottomalla ruokalorulla, tai sen jättämistä kokonaan pois päiväkodeissa, peruskouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa.

Uskonnonvapauslain mukaan jokaisella tulee olla mahdollisuus uskonnon harjoittamiseen, mutta ketään ei voida velvoittaa uskonnon harjoittamiseen vastoin vakaumustaan. Yhteinen ruokarukouskäytäntö, johon päiväkodeissa, perusopetuksessa tai toisen asteen oppilaitoksissa veloitettaisiin osallistumaan, on ongelmallinen tästä näkökulmasta. Toisaalta on tärkeitä, että lapsella ja oppilaalla on mahdollisuus myös päiväkotitai kouluruokailunsa yhteydessä oman uskonnon harjoittamiseen ruokarukouksen muodossa.

Jos ruokarukouksesta siirrytään yhteisen ruokalorun käyttämiseen ruokailun yhteydessä, on tärkeitä huolehtia siitä, ettei ruokaloru loukkaa kenenkään uskonnollista vakaumusta ja ettei ruokalorua koeta määrätyn uskonnon tai vakaumuksen harjoittamisena.

Päätös

Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen. Puoluekokous katsoo, että ruokarukous on uskonnon harjoittamista, johon jokaisella uskonnonvapauslain mukaan tulee olla mahdollisuus, mutta johon ei voi velvoittaa ketään.

196. Kansalaistaito peruskoulujen opetussuunnitelmiin erillisenä opetusaineena

Kansainvälinen Sos.dem. Yhdistys ry:n jäsenen Ahmed Al Chibibin ja Kansainvälinen Sos.dem. Yhdistys ry:n aloite

Vuodesta 1967 aloitettua "kansalaistaitoa" ei ole vuoden 1994 jälkeen opetettu peruskouluissa, vaan se on siirretty osaksi ympäristö ja luonnontiede kokonaisuutta.

Nyt ovat kadonneet niinkin itsestäänselvytenä pidetyt asiat kuin muun muassa kiittäminen, tervehtiminen, päähineen poistaminen sisätiloissa (pelkästään terveydellisistä syistä).

Opetussuunnitelmiin palautettaisiin takaisin "kansalaistaito" erillisenä oppiaineena, joka sisältäisi muun muassa niitä perinteisiä kasvatuksellisia asioita kuten arkiset taidot, politiikka sekä liikennekasvatus.

Kansainvälinen Sos.dem. Yhdistys ry:n jäsen Ahmed Al Chibib ja Kansainvälinen Sos.dem. Yhdistys ry esittävät puoluekokoukselle, että

”Kansalaistaito” palautetaan peruskoulujen opetussuunnitelmiin erillisenä ”kansalaistaito” nimikkeellä. Nykyisellään opetus liian suppeaa.

Ehkäistäisiin nuorten syrjäytymistä sekä parannettaisiin elämänhallinnan taitoja. Esimerkiksi nuorten valmiudet hoitaa arkipäiväisiä asioita kuten talousasioita, ehkäisi nuorisorikollisuutta, velkaantumista. Lisäksi ennalta ehkäistäisiin niitä oireita, joita nyt joudutaan hoitamaan esimerkiksi terveydenhoitohenkilökunnan toimesta.

Annettaisiin nuorille ne valmiudet toimia elämässä ja yhteiskunnassa. Elämänhallintataidot - asia, jolla on vaikutusta myös äänestysaktiivisuuteen.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että opetussuunnitelmiin palautetaan kansalaistaidon opetus.

SDP:n ohjelmissa on aiemmin todettu, että koulun tulee tarjota tunnekasvatusta, jonka avulla opitaan sosiaalisia taitoja ja tunnekasvatusta.

Päätös

Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen ja toteaa, että kansalaistaitojen ja ihmisenä olemisen oppiminen on keskeinen peruskoulun tehtävä. Nämä tavoitteet saavutetaan opetussuunnitelmien sisältämien aihekokonaisuuksien kautta.

197. Taito- ja taideaineiden tuntiresurssin lisäys peruskoulun opetussuunnitelmaan

Turun Sosialidemokraattinen Voima ry:n jäsenen Taru Pätärin ja Turun Sosialidemokraattinen Voima ry:n aloite

Yhteiskuntamme jatkuvat säästötoimet ovat vaikeuttaneet perheiden avun saantia jo pitkään. Valitettavan usein käy niin, että apu jää saamatta resurssien puutteen vuoksi. Olemmeko tilanteessa, jossa on kyseessä rahat vai henki? Tosin ei ole tavoittelemisen arvoinen asia, että lapset saadaan terapiaan, vaan tavoitteena tulisi olla se, että terapiaa ei tarvita. Ennalta ehkäistään, ennen kuin on liian myöhäistä. Teknistyvä yhteiskunta luo erityiset tarpeet käsitellä lasten ja nuorten asioita. Erilaiset tiedotusvälineet tuottavat jatkuvasti suodattamatonta informaatiota, eikä nuorilla ole välttämättä keinoja erottaa faktaa ja fiktiota.

Ei auta, että koulujen taito- ja taideaineiden opetusta vähennetään jatkuvasti. Taidekasvatuksen merkitys myönnetään, ja sille annetaan julkisissa keskusteluissa ansaitsemansa arvo, mutta käytännön tasolla näin ei aina ole. Nykyiset opetussuunnitelmat ovat tiukkoja paketteja eivätkä ne juuri anna aikaa kiireettömyydelle, jota jokainen meistä tarvitsee.

Taito- ja taideaineiden opiskelu antaa monelle oppilaalle hyvän kanavan itseilmaisuuksiin ja omien tunteiden käsittelyyn. Parempi lienee esimerkiksi laulaa, kirjoittaa, piirtää tai näytellä paha olo pois, kuin kohdistaa se muihin tai pitää sisällään. Toki taito- ja taideaineilla on muitakin tavoitteita, mutta lasten ja nuorten tunnekasvatus ei ole niistä vähäisin. Turvalliset kokemukset taidekasvatuksessa auttavat eläytymään eri tilanteisiin ja auttavat myös selviytymään sosiaalisissa tilanteissa myöhemmin elämässä; niin muiden kuin itsensä kanssa.

Tarvitsemme lisää taito- ja taideainetunteja! Pienellä panostuksella voimme saada aikaan suuria asioita; kaikille turvallinen, hyvä arki.

Turun Sosialidemokraattinen Voima ry:n jäsen Taru Pätäri ja Turun Sosialidemokraattinen Voima ry esittävät puoluekokoukselle, että

SDP ja sen toimijat kaikessa päätöksenteossa pitävät huolta siitä, että peruskoulun opetussuunnitelmaan lisätään tuntiresursseja taito- ja taideaineiden opiskeluun.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että peruskoulun opetussuunnitelmaan lisätään tuntiresursseja taito- ja taideaineiden opiskeluun. SDP:n edellisessä puoluekokouksessa asiasta päätettiin seuraavasti:

Jokainen ihminen tarvitsee koulutusta sekä mieltä ja sielua ravitsevaa taidetta ja kulttuuria. Suomalainen yhteiskunta on rakentunut useista eri lähteistä syntyneiden vaikutusten pohjalta; suomalainen kulttuuri on omaleimainen yhdistelmä vanhaa suomalaista kulttuuria sekä idästä ja lännestä, läheltä ja kaukaa tulleita vaikutteita. Jokainen ihminen on osa kulttuuria, osa yhteisöä. Suomalaisen yhteiskunnan tavat, lait, taide ja rakenteet ovat kulttuurin ilmentymiä. Siksi kulttuurikasvatuksella pitää olla merkittävä osa koulutuksessa. Kansalaisuus voi syntyä vain osallistumisen ja osallisuuden kautta.

Taide on kulttuuria luova voima. Kulttuuri on muutakin kuin taidetta, mutta yksilöiden uutta luovana toimintana taide on kulttuurin liikkeellepaneva voima. Yleissivistävän taidekasvatuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua kohti aktiivista kansalaisuutta ja oman identiteetin vahvistamista. Taidekasvatuksen kautta ihminen voi tunnistaa oman luovuutensa ja harjoittaa sitä. Taideaineet vahvistavat myös ihmisen muuta oppimista. Taiteen avulla voidaan ymmärtää, että on useampia tapoja toteuttaa asioita sekä yleisesti edistää luovan ajattelun syntymistä. Oppiminen on koko elämän kestävä matka ja siksi yhteiskunnan on tarjottava julkisina palveluina kaiken ikäisille ihmisille mahdollisuuksia oppia uutta. Taideopetus kilpailee muiden oppiaineiden kanssa tuntikehyksistä ja määrärahoista. Tuntikehystä on kasvatettava ja annettava lisää tunteja taideaineiden opetukselle.

Puoluehallitus viittaa tulevaisuusasiakirjaan ja toteaa, että turvalliseen koulupäivään kuuluu lapsen oikeus harrastaa ja viettää aikaa koululla ystäviensä kanssa myös opetustuntien jälkeen. Lasta tukeva koulu tarjoaa lapselle ja nuorelle turvallisia virikkeitä ja sosiaalista kanssakäymistä pakollisen koulupäivän ohella. Oppilailla on mahdollisuus liikunta- ja kulttuuriharrastuksiin kesken koulupäivän tai varsinaisen opetuksen jo päätyttyä tutussa ja turvallisessa ympäristössä tuttujen aikuisten ohjaamina. Tässä yhteydessä myös taideaineiden lisääminen on mahdollista.

Päätös

Puoluehallitus yhtyy aloitteen henkeen ja toteaa, että taito- ja taideaineita kouluissa on lisättävä.

198. Maahanmuuttajien opetuksessa luetun tekstin ymmärtämisen tehostaminen

Kansainvälinen Sos.dem. Yhdistys ry:n jäsenen Ahmed Al Chibibin ja Kansainvälinen Sos.dem. Yhdistys ry:n aloite

Maahanmuuttajien opiskelussa suurta ongelmaa tuottavat luetun tekstin ymmärtäminen, niin että

tämä vaikeuttaa jatko-opiskelua että arkipäivän tilanteita. Asioiden kokonaisvaltainen hahmottaminen vaikeuttaa sopeutumista yhteiskuntaan, esim. asioinnit eri virastoissa.

Kansainvälinen Sos.dem. Yhdistys ry:n jäsen Ahmed Al Chibibin ja Kansainvälinen Sos.dem. Yhdistys ry esittävät puoluekokoukselle, että

Maahanmuuttajien koulutuksessa, opetussuunnitelmissa painotetaan sekä tehostetaan yksilöllistä opetusta, pieniä opetusryhmiä. Toimenpiteet jotka kustannuksiltaan tulevat maksamaan itsensä takaisin.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että maahanmuuttajien koulutuksessa ja opetussuunnitelmissa painotetaan yksilöllistä opetusta ja pieniä opetusryhmiä.

Päätös

Puoluekokous yhtyy tavoitteeseen, että maahanmuuttajien koulutuksessa painotetaan yksilöllistä, pienryhmissä tapahtuvaa opetusta.

199. Opintotukijärjestelmän tulee huomioida onko tukeen oikeutetulla elatusvelvollisuutta

Ruokolahden Sosialidemokraatit ry:n aloite

Jokaisella suomalaisella on oikeus koulutukseen ja opiskeluun. Opiskelujen mahdollistamiseksi opiskelijoita on tuettu julkisin varoin opintorahalla, asumislisällä ja opintolainan valtioneuvoston takauksella. Suomalaiset arvostavat verorahoitusta julkista opintojen tukemista, joka on taannut kansalaisten yhdenvertaisen ja tasavertaisen koulutautumisen. Opintotukijärjestelmässä on kuitenkin suuri aukko taatakseen tarkoituksensa mukaisesti kaikille tasa-arvoiset opiskelu mahdollisuudet. Opintotuki ei huomioi lainkaan onko opiskelijalla opintotukeen oikeutetulla elättäviä lapsia. Nykyinen opintotukijärjestelmä ei näin ollessa takaa esimerkiksi yksinhuoltajille mahdollisuuksia opiskella. Aikuisopintoraha on nykyisellään 300,00€/kk, tämä on lisäksi veronalaista tuloa, käytännössä käytettäväksi jää noin 280,00€/kk. On ymmärrettävää ettei kyseisellä rahasummalla, vaikka siihen päälle tulisi asumislisä, sekä mahdollinen valtioneuvoston takaus opintolainaan, huolehdi elätettävistä lapsista. Käytännössä opiskelu on mahdollista valtion opintotuen puitteissa niille vanhemmille, joilla toinen vanhemmista voi taata toimeentulon perheelle opiskelun ajaksi työtuloillaan. Tämä johtaa kansalaisia epätasa-arvoiseen asemaan mahdollisuuksissa jatko-opiskeluihin tai ylipäänsä ammatin opiskeluun. SDP on ollut kehittämässä ja kantamassa vastuuta sivistisyhteiskunnan syntymisestä. SDP:n tehtävä on edelleen kehittää tukimuotoja, jotka tukevat tasavertaisesti kaikkien kansalaisten mahdollisuuksia koulutautua ja opiskella.

Ruokolahden Sosialidemokraatit ry esittää puoluekokoukselle, että

SDP ottaa opintotuki järjestelmän remonttiin ja kehittää opintotukeen mallin, joka huomioi onko opiskelevalla henkilöllä huollettavia lapsia. Opiskelua ja koulutautumista tukevien järjestelmien tulee olla toimivat ja kaikille kansalaisille tasavertaisesti mahdollisuuksia tarjoavia. Järjestelmän tulee pystyä huomioimaan opiskelevien erilaiset elämäntilanteet. Suomelle lapset ovat tärkeitä tulevaisuuden tekijöitä. Tästä johtuen Suomessa tulee olla opintoraha järjestelmä, joka ei estä opintoihin ryhtymistä, silloin jos opiskelijalla on huollettavia. Myös vanhemmilla tulee olla oikeus julkisin varoin tuettuun opiskeluun, siten että tukimäärän suuruudessa otetaan huomioon elatusvelvollisuus.

200. Opintotuen elementit sidottava indeksiin

Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry:n aloite

Opintotuen ja opintotukijärjestelmän tarkoituksena on taata opiskelijan opiskeluaikainen toimeentulo. Korkea-asteen opintotuen tarkoituksena on taata kaikille mahdollisuus hankkia korkeakoulutus ja tasata eri väestöryhmien koulutukseen hakeutumista sekä edesauttaa valmistumista ja opintoihin keskittymistä. Opintotuen tulee olla riittävä, jotta se aidosti mahdollistaa tutkinnon suorittamisen tavoiteajassa. Tällä hetkellä yksi akuuteimmista opintotuen kehitysmuutoksista on opintotuen määrän nousu vastaamaan edes köyhyysrajaa. Ei ole kestävä, että opiskelijoiden perusturvan tasoa nostetaan viidentoista vuoden välein vain suurien mielenosoitusten avulla. Vähintä, mitä opintotuelle on tehtävä, on sidottava se seuraamaan kustannustason nousua, eli taattava sen realistinen ostovoima.

Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry esittää puoluekokoukselle, että

SDP vaikuttaa siihen, että opintotuki sidotaan indeksiin.

201. Opintotukijärjestelmä on uudistettava ja opiskelijan asumisen tukeminen siirrettävä yleisen asumistuen piiriin

Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry:n aloite

Opintotukijärjestelmää pitäisi uudistaa kokonaisuutena, sillä nykyinen järjestelmä on monimutkainen, eikä silti ota huomioon opiskelijoiden vaihtelevia elämäntilanteita ja niistä johtuvia erilaisia tuen tarpeita. Opintotuen ja opintotukijärjestelmän tarkoituksena on taata opiskelijan opiskeluaikainen toimeentulo. Korkea-asteen opintotuen tarkoituksena on taata kaikille mahdollisuus hankkia korkeakoulutus ja tasata eri väestöryhmien koulutukseen hakeutumista sekä edesauttaa valmistumista ja opintoihin keskittymistä. Sosialidemokraattisten opiskelijoiden mielestä opintotuen uudistamisen yhteydessä on pidettävä kiinni siitä, että opintotuen tulee taata tasa-arvoiset mahdollisuudet opintojen suorittamiseen kaikkien kesken perhetaustasta tai varallisuudesta riippumatta. Opintotuen tulee olla riittävä, jotta se aidosti mahdollistaa tutkinnon suorittamisen tavoiteajassa. Opintotukijärjestelmän uudistamisen yhteydessä pitäisi pyrkiä siihen, että järjestelmää yksinkertaistetaan. Opintotuki ei saa muodostua sellaiseksi, että se kohtelee eri alojen opiskelijoita eriarvoisesti ja ohjaa koulutukseen hakeutumista.

Sosialidemokraattisten opiskelijoiden mielestä asuminen on ihmisen perusoikeus, eikä asumisen tukemista saa kytkeä opiskelijoiden osalta opiskelumienestykseen tai lukukausiin. Suomeen tulisi luoda yksi asumisen tukemisen järjestelmä, jonka osana opiskelijat olisivat omana ryhmänään. Uusi asumistuki huomioisi eri paikkakuntien erilaisen vuokratason sekä yleisen tilanteen vuokramarkkinoilla. Nykyinen asumislisäjärjestelmä on yksinkertainen, muttei ota millään tavalla huomioon vuokratason vaihteluita. Tämä on aiheuttanut sen, että esimerkiksi pääkaupunkiseudulla asumislisä riittää vain pieneen osaan vuokratulujen kattamisesta.

Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry esittää puoluekokoukselle, että

SDP ja sen toimijat kaikessa päätöksenteossa huolehtivat siitä, että opintotukijärjestelmää uudistetaan järjestelmää yksinkertaistamalla. Asumislisäjärjestelmästä luovutaan ja opiskelijan asumisen tukeminen tulee uudistetun asumistuen piiriin siten, että opiskelijat ovat omana ryhmänään järjestelmän sisällä.

Puoluehallituksen lausunto aloitteista 199-201

Aloitteissa esitetään, että SDP kehittää opintotukijärjestelmää siten, että opintotuen määrässä huomioidaan elatusvelvollisuus, että opintotuki sidotaan indeksiin ja että opintotukijärjestelmää uudistetaan järjestelmää yksinkertaistamalla.

Itsenäisesti asuva korkeakouluopiskelija saa kuukaudessa opintorahaa 298 euroa, asumislisää korkeintaan 201,60 euroa ja opintolainan valtiontakausta korkeintaan 300 euroa. Toisen asteen opiskelijan opintoraha on korkeintaan 246 euroa kuukaudessa, asumislisän ja opintolainan valtiontakauksen määrä on sama kuin korkeakouluopiskelijalla. Opintotuki poikkeaa muista syyperusteisista etuuksista siinä, että sitä myönnettäessä ei oteta huomioon hakijan perhe-tilannetta tai lasten lukumäärää. Suomi on nykyään Pohjoismaista ainoa maa, jossa opintotuen ei ole huomioitu elatusvelvollisuutta.

Opintotuen tulee tukea opiskelijaa valmistumaan tavoiteajassa, ja täten taata mahdollisuus kokopäiväiseen opiskeluun. Tuki ei saa kuitenkaan rasittaa liiaksi opiskelijoita, joiden opinnot syystä tai toisesta venyvät. Opintotukijärjestelmää tulee uudistaa siten, että nämä ehdot toteutuvat. Samalla perheellisten opiskelijoiden olosuhteet on otettava huomioon. Myös opiskelijoiden asumisen tukemista on syytä tarkastella opintotuen uudistamisen yhteydessä.

SATA-komitea on ehdottanut kaiken muun perusturvan kuin opintotuen sitomista indeksiin. Opintotukeen komitea ei ottanut kantaa, sillä se ei kuulunut sen toimenkuvaan. Opetusministeriön Opintotuen kehittämisen johtoryhmä on vuonna 2009 esittänyt opintotuen sitomista indeksiin. Mikäli kaikki muu perustuva sidotaan indeksiin, tulee myös opintotuki sitoa indeksiin.

Päätös

Puoluehallitus yhtyy aloitteiden henkeen ja toteaa, että opintotuen tulee tukea opiskelijaa valmistumaan tavoiteajassa, ja täten taata mahdollisuus kokopäiväiseen opiskeluun. Perheellisiä opiskelijoita on tuettava. Opintotuki on uudistettava siten, että opiskelijoiden toimeentulo turvataan ja opintotukijärjestelmää yksinkertaistetaan. Samassa yhteydessä tarkastellaan opiskelijoiden asumisen tukemista.

202. Opintolainalle korkokatto

Turun Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys TOSY ry:n aloite

Nyky- Suomessa enää pelkkä opintoraha sekä asumislisä eivät yksin riitä kustantamaan opintoja ja jokapäiväistä leipää. Monet opiskelijat turvautuvatkin työntekoon ja sitä kautta monesti opinnot venyvät ylittäen opintolaitosten asettamat optimaaliset valmistumisajankohdat. Opintolainan ottokynnystä tulisi madaltaa ja luoda luottamusta, jotta opiskelijat uskaltautuisivat turvautua valtion tarjoamaan apuun.

Opintolaina on valtion takaamaa lainarahaa suunnattuna opiskelijoille. Suomen valtiolla on pyrkimyksenä kannustaa opiskelijoita yhä enenevässä määrin turvautumaan opintolainaan opintojensa rahoituksen suhteen. Monilla opiskelijoilla on kuitenkin yhtenä esteenä, etenkin näin lamakaudella, pankkikohtaisesti suurestikin heittelevät korkoprosentit. Opintolaina sidotaan usein Euribor-korkoon, joka on viimeisen vuoden aikana heittelevä maailman markkinatilanteen vaikutuksesta useitakin prosenttiyksiköitä suuntaan jos toiseenkin.

Nykyisenään valtion luoma opintolaina systeemi tukee pääasiassa vain pankkien toimintaa. Joka tapauksessa valtio takaa lainatun pääoman palaamisen takaisin pankille, mikäli opiskelija ei ole opintojensa päätyttyä kykenevä maksamaan sitä itse. Korkojen kautta saatavat tulot päätyvätkin siten pankeille suoraan opiskelijoiden pienestä valtion myöntämästä tuesta eli käytännössä nykyinen opintolainakulttuuri kierrättää vain opiskelijoiden kautta rahaa pankeille.

Turun Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys TOSY ry esittää puoluekokoukselle, että

SDP vaatii valtiota tukemaan opiskelijoiden oikeuksia ja asettamaan opintolainalle korkokaton.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että valtion tulee tukea opiskelijoiden oikeuksia asettamalla opintolainalle korkokatto.

Opintolainasta maksetaan opintojen aikana korkoa vain 1 %, ja ylimenevä osa koroista pääomitetään. Opintolaina sidotaan yleensä pankin viitekorkoon tai euriboriin. Euribor-korko, johon aloitteessa viitataan, on ollut vuoden 2008 lopulta laskussa, ja usein opintolainan korkoa tarkistetaan kerran vuodessa.

Pienituloisilla on mahdollista hakea Kelalta opintolainan korkoavustusta opintotuen maksun loputtua.

Korkoavustuksella tarkoitetaan sitä, että Kela maksaa valtion takaaman opintolainan erääntyvät korot kokonaisuudessaan ilman takaisinmaksuvelvollisuutta.

Syksyn 2005 jälkeen aloittanut korkeakouluopiskelija voi saada verotuksessa opintolainavähennyksen, jos hän suorittaa korkeakoulututkinnon määräajassa. Opintolainavähennyksen määrä on 30 prosenttia opintolainan 2 500 euroa ylittävästä osasta.

Opintolainan kehittämistä rajoittaa selkeimmin se, että opintolaina on valtion takaamaa pankkilainaa, eikä valtion rahastosta saatavaa lainaa. Valtion pitäisi luopua nykyisestä opintolainajärjestelmästä ja perustaa valtion rahasto, joka myöntää opiskelijoille opintolainaa. Näin voitaisiin luoda järjestelmä, jossa opintolainan takaisinmaksua voitaisiin suhteuttaa valmistuneen työtuloihin.

Korkosäännöstely, jota Suomessa harjoitettiin mm. 80-luvun lopulla, on ongelmallista opintolainassa. Vaikka pankin antokorossa (esimerkiksi opintolainan korko) olisi korkokatto, niin pankin ottokorko (talletuskorko tai euribor) määräytyy silti markkinoilla. Näin voisi syntyä tilanne, jossa pankit tekisivät opintolainaa myöntämällä tappiota. Tällöin olisi mahdollista, että pankit eivät myöntäisi opintolainoja ennen kuin korkokattoa taas nostettaisiin.

Päätös

Puoluekokous ei yhdy aloitteen esitykseen asettaa opintolainalle korkokatto, sillä siihen liittyy rahoitusmarkkinoilla käytännön ongelmia, jotka saattavat pahimmassa tapauksessa johtaa opintolainojen saatavuuden heikkenemiseen.

Puoluekokous kuitenkin yhtyy aloitteessa esitettyyn näkemykseen siitä, että valtion on kannustettava opiskelijoita käyttämään opintolainaa ja valmistumaan nopeammin. Puoluekokous painottaa, että vastavalmistuneiden työllisyystilanteen parantaminen on kestävin keino edesauttaa opintolainan takaisinmaksua.

Kulttuurialoitteet

203. Veikkausvoittovarot käytettävä lain mukaisiin tarkoituksiin

Nuorten Kotkain Keskusliitto- Unga Örnars Centralförbund NKK ry:n aloite

Rahapelien monopoliaseman säilyttämisen keskeisenä kriteerinä on, että tuotot käytetään tarkoin määriteltäviin yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Veikkausvoittovaroja käytetään mm. lapsi- ja nuorisotyöhön.

Useissa kunnissa suunnitellaan leikkauksia myös nuorisotoimen määrärahoihin. Nyt pitäisi kunnissa herätä huomaamaan että lapsiin ja nuoriin sijoitettu raha saadaan moninkertaisena takaisin säästyneinä sosiaali- ja sairaanhoidon kustannuksina.

Kuntien pitää muistaa, että lapsi- ja nuorisotoiminnan ylläpitämiseen ja järjestötoiminnan tukemiseen tulee valtiolta avustuksia, joka pitää ja kannattaa sijoittaa sille kuuluvalla toimialueelle. Kunnallinen lapsi- ja nuorisotyö on kiistatta arvokasta ja aliarvostettua. Parhaan katteen yhteiskunta saa kuitenkin siitä, että uskaltaa sijoittaa kyseitä pääomaa kolmanteen sektoriin, eli vapaaehtoiseen nuorisotyöhön. Tämän myötä laajempaa sisältöä elämäänsä saavat nuorten lisäksi myös toiminnan ylläpitämiseen sitoutuneet aikuiset.

Lama painaa päälle ja kunnissa tehdään leikkauslistoja. Lasten ja nuorten hyvinvointi on pysyttävä turvaamaan, myös vaikeassa taloudellisessa tilanteessa. Edellisen laman aiheuttamia palvelujen heikennyksiä ei ole korjattu, vaikka verotulot nousivat useana vuonna. Koulujen ylisuuria ryhmiä ei saa kasvattaa, koulujen terveys- ja mielenterveyspalvelut on turvattava, jotta lasten ongelmat havaitaan ajoissa. Lasten ja nuorten psykiatriseen hoitoon pääsy kohtuullisessa ajassa on myös turvattava.

Nuorten Kotkain Keskusliitto – Unga Örnars Centralförbund NKK ry esittää puoluekokoukselle, että

- puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen, eduskuntaryhmän ja muut tahot toimimaan siten, että
- veikkausvoittovarot käytetään lain ja asetuksen mukaisiin tarkoituksiin
- tällaiset erityisvaltionavut korvamerkitään

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen, eduskuntaryhmän ja muut tahot toimimaan siten, että veikkausvoittovarot käytetään lain ja asetuksen mukaisiin tarkoituksiin, ja että tällaiset erityisvaltionavut korvamerkitään. Aloite on samansuuntainen kuin sosialidemokraattien aiemmat linjaukset. Vuoden 2008 puoluekokousasiakirjoissa linjauksen mukaan veikkausvoittovarot tulee käyttää jakosuhdelain mukaisesti kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön tukemiseen. Korvamerkintään ei ole aikaisemmin otettu kantaa.

Opetusministeriö jakaa Veikkauksen tuotosta varoja suomalaiselle kulttuurille eduskunnan sääntämän jakosuhdelain mukaisesti. Lain mukaan veikkausvoittovaroista taide saa 38,5 %, liikunta 25 %, tiede 17,5 % ja nuorisotyö 9 %. Tämän lisäksi ministeriön vapaaseen harkintaan jätetään 10 %, jonka käyttö määritellään joka vuosi erikseen.

Eduskunnan päätöksellä vuosina 2010–2013 Veikkauksen jakamattomien voittovarojen rahastosta tuloutetaan yhteensä 182,6 miljoonaa euroa jaettavaksi ns. jakosuhdelain mukaisesti tieteen, taiteen, nuorisotyön ja liikunnan tukemiseen. Tämä on myönteistä. Vaikea taloudellinen tilanne, työttömyyden kasvu ja investointien tarve vaativat kuitenkin mittaluokaltaan isoja ja nopeita toimenpiteitä. Vaihtoehtoisessa budjettilinjauksessaan vuodelle 2010 sosialidemokraatit ehdottivat, että jakamattomien veikkausvoittovarojen rahastosta annetaan ylimääräistä ja määräaikaista tukea kuntien liikunta-, kulttuuri- ja nuorisotilojen kunnostukseen. Kuntien peruskorjausinvestointien avulla saadaan kuntiin työtä ja siellä voidaan tarjota hyvää palvelua kunnollisissa tiloissa. Sosialidemokraatit esittivät, että Veikkauksen voittovarojen rahastosta tuloutetaan 80 miljoonaa euroa käytettäväksi seuraavien 2 vuoden aikana, ja että varat suunnataan veikkausvoittovarojen edunsaajille em. tarkoitukseen. Lisäksi on pidettävä huoli siitä, että myös tieteen puoli saa tästä osuutensa.

Kunnille myönnettyt valtionosuudet ovat riittämättömät, ja tämä näkyy peruspalveluissa. SDP on oppositioaikana tekemissään vaihtoehtobudjeteissa toistuvasti esittänyt lisämäärärahoja juuri kuntien valtionosuuksiin, joista merkittävä osa ohjautuu edelleen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus-, sivistys-, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden järjestämisen kunnissa. Varsinaista korvamerkintää emme kuitenkaan ole laajamittaisesti kannattaneet.

Päätös

Puoluekokous yhtyy aloitteen osioon, jossa vaaditaan veikkausvoittovarojen käyttämistä lain ja asetuksen mukaisiin tarkoituksiin. Jakamattomien veikkausvoittovarojen rahastosta on tuloutettava määrärahoja veikkausvoittovarojen edunsaajille tukena kuntien liikunta-, kulttuuri- ja nuorisotilojen kunnostukseen sekä tieteen kehittämiseen. Puoluekokous ei yhdy aloitteen esitykseen korvamerkitä erityisvaltionavut.

204. Populaarikulttuurin tukeminen

Kallion Sosialidemokraatit ry:n aloite

Suomessa on viime vuosina ja vuosikymmeninä noussut toinen toistaan hienompia konserttisaleja, oopperatalo ja nyt viimeisimmin kohoa megalomaaninen musiikkitalo Helsingin yti-

meen. Lähes kaikki on suunnattu niin kutsutulle korkeakulttuurille, jonka käyttäjiä ovat – päinvastaisista korupeheista ja kaunotoiveista huolimatta – rahakas eliitti.

Koko kansan kulttuuri, kuten esimerkiksi pop- ja rock-musiikki, saa kärvistellä miten parhaiten taitaa. Sen pitäisi myydä itsensä kaupallisuuden alttarille selviytyäkseen välttämättömistä kuluista tai elää pyhällä hengellä kirjaimellisen undergroundina. Tämä ei käy.

Kallion Sosialidemokraatit ry esittää puoluekokoukselle, että

SDP alkaa toimia voimallisesti populaarikulttuurin toimintamahdollisuuksien tukemiseksi. Harrastelijateatterit, kaiken ikäisten musiikkibändit ja kuorot, sekä muu populaarikulttuuri tarvitsee ilmaisia tai lähes ilmaisia toimintatiloja julkisista, valmiiksi lämmitetyistä ja sähköistetyistä rakennuksista. Tällä hetkellä miljoonia kuutioita yhteisin verovaroin lämmitettyä ja valaistua tilaa makaa tyhjillään tai vajaakäytöllä. Näiden tilojen saattaminen populaarikulttuurin ja sitä harrastavien kansalaisten käyttöön lisäisi myös mielenvireyttä ja onnellisuutta vaikuttaen sitä kautta kansanterveyteen, työssä jaksamiseen ja tuottavuuteenkin.

Harrastustilojen puute, niiden kalleus ja yleinen nihkeä asenne ovat todellinen ongelma ja tervaskanto kaskessa tämän päivän Suomessa. SDP:n on ajettava tähän myönteinen muutos.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että SDP:n tulisi toimia voimallisesti populaarikulttuurin toimintamahdollisuuksien tukemisessa. Harrastajateatterit, bändit ja kuorot sekä muu populaarikulttuuri tarvitsee ilmaisia tai lähes ilmaisia toimintatiloja julkisista, valmiiksi lämmitetyistä ja sähköistetyistä rakennuksista.

Harrastustilojen puute ja niiden kalleus ovat todellinen ongelma. Luovuutta ei synny, jos työntekijällä ei ole mahdollisuuksia tehdä virheitä ja oppia niistä. Luovan työn keskeinen sisältö on lähteä rohkeasti rakentamaan jotain tuntematonta, minkä lopputulos ei ole etukäteen tiedossa. Tarkoitukseton kilpailu toisten työntekijöiden kanssa resursseista tai palkinnon tavoittelu kääntyy usein luovuutta vastaan. Luovaa työtä on vaikea arvioida etukäteen ja siksi sille on myös vaikea asettaa tuloksellisuusmittareita. Luovan työn tekeminen on suomalaisen yhteiskunnan elinehto tulevaisuudessa.

Kulttuuri kuuluu kaikille kuntalaisille ympäri Suomen. Tämän vuoksi sosialidemokraatit haluavat parantaa taiteen tekemisen sekä kulttuuritoiminnan aineellisia edellytyksiä ja vahvistaa taiteilijoiden sekä muiden kulttuuritoimijoiden yhteistyötä kuntalaisten hyväksi. Koulut ja erilaiset monitoimitilat tulee avata eri-ikäisten kuntalaisten monenlaiseen käyttöön ja niiden tulee olla auki myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Päätös

Puoluekokous pitää perusteltuna, että SDP toimii jatkossakin populaarikulttuurin toimintamahdollisuuksien tukena.

205. Itärajan kynnyksiä alentamaan

Lauttasaaren Sosialidemokraatit ry:n jäsenen Kimmo Sarjen aloite

Karjalassa suomalaisilla on lukuisasti kulttuurisia ja taloudellisia intressejä vaalittavana ja edistettävänä. Esimerkiksi sodassa luovutetuilla alueilla on edelleen paljon suomalaista rakennuskantaa maataloista ja kaupunkikerrostaloista arkkitehtuurin monumentteihin, joiden tulevaisuus ei ole kannaltamme yhdentekevää. Päinvastoin suomalaisten intressissä on, että mahdollisimman monet näistä rakennuksista kunnostetaan. Venäläisellä väestöllä, joka nyt asuu näitä seutuja, on kuitenkin vain vähän tietoa alueiden suomalaisesta historiasta. Suomalaisten tu-

lisikin lisätä kulttuurista läsnäoloa alueen keskuksissa kuten Sortavalassa ja Viipurissa. Tehokaimmin se tapahtuisi perustamalla kulttuurikeskuksia, joiden kautta paikallinen väestö saisi tietoa nyky-Suomesta, Euroopan Unionista ja seutujen suomalaisesta historiasta. Tässä prosessissa naapurit oppisivat paremmin tuntemaan toisensa, ja rajan nyt niin korkea kynnyks voisi merkittävästi madaltua.

SDP voi vaikuttaa siihen, että Suomen ulko-, talous- ja kulttuuripolitiikka kehittyy aloitteelliseksi Karjalassa. Tämä tietysti voi tapahtua vain täydessä yhteisymmärryksessä venäläisten kanssa. Tällä hetkellä näyttää kuitenkin siltä, että suomalaiset ovat omien ennakkoluulojensa vankeja ja jättävät tilaisuutensa käyttämättä.

Karjalan Sanomat -lehdessä (25.11.2009) Petroskoin kaupunginjohtaja Nikolai Ljovin toivoo "suomalaisten tarttuvan hanakammin Karjalan tasavallan ja Petroskoin tarjoamiin yhteistyömahdollisuuksiin". Hän sanoo: "Vaikka suomalaisilla on Karjalaan erityissuhde ja suomalais-ugrilaisen kulttuurin yhteys, niin tuntuu siltä, että amerikkalaiset ja kanadalaiset etsivät täältä enemmän bisnesmahdollisuuksia kuin suomalaiset." Ljovin pahoittelee myös sitä, että yhteisissä pyrkimyksissä parantaa liikenteen infrastruktuuria edetään hitaasti. Hän toivookin, että junayhteys Joensuun ja Petroskoin välille voitaisiin toteuttaa mahdollisimman pian. Suomenkin edun mukaista on, että lähialueutyössä keskitytään hankkeisiin, joilla on pitkäaikainen ja kestävä vaikutus.

Karjala on suomalaisille rakas ja läheinen alue, jonka toivoisi integroituvan luontevin taloudellisin ja kulttuurisin sitein Suomeen. Selvää on, että erityisesti Itä-Suomen kehitykselle tällä olisi suuri merkitys. Mahdollista on, että tulevaisuudessa Suomen ja Venäjän välisen rajan ylittäminen on yhtä yksinkertaista kuin Ruotsiin tai Viroon poikkeaminen. Tällaiseen mutkattomuuteen on kuitenkin vielä pitkä matka. Vastassa on monia historiallisia, poliittisia, taloudellisia, kulttuurisia ja juridisia esteitä, joiden raivaamiseen ei kuitenkaan tunnuta kiinnitettävän järjestelmällistä huomiota.

Lauttasaaren Sosialidemokraatit ry:n jäsenen Kimmo Sarje esittää puoluekokoukselle, että

SDP ottaisi ulko-, talous- ja kulttuuripolitiikassaan terävämmin ja luovemmin huomioon Karjalan tarjoamat mahdollisuudet Suomen ja Venäjän välisten suhteiden kehittämiseksi. Erityisesti liikenneyhteyksien parantaminen, kuten Joensuun ja Petroskoin välisen junareitin avaaminen, samoin kuin suomalaiset kulttuurikeskukset Viipurissa ja Sortavalassa voisivat olla työjärjestyksessä etusijalla. Vastikään Pietarissa vihittiin käyttöön suuria odotuksia herättävä Suomi-talo molempien maiden pääministerien läsnä ollessa. Samantapaista aloitteellisuutta tarvitaan myös Karjalan suunnalla.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että SDP ottaisi ulko-, talous- ja kulttuuripolitiikassaan terävämmin ja luovemmin huomioon Karjalan alueen tarjoamat mahdollisuudet Suomen ja Venäjän välisten suhteiden kehittämiseksi. Suomalaiset kulttuurikeskukset Viipurissa ja Sortavalassa voisivat aloitteen mukaan olla työjärjestyksessä etusijalla. Vastikään Pietarissa vihittiin käyttöön suuria odotuksia herättävä Suomi-talo molempien maiden pääministerien läsnä ollessa. Samantapaista aloitteellisuutta tarvitaan myös Karjalan suunnalla.

Itä-Suomen, Karjalan ja Luoteis-Venäjän yhteistyön kehittymistä on tuettava, ja kohtaantopintoja yhteisestä kulttuuritaustasta on käytettävä laajemmin yhteistyön lisäämisen välineenä. Itä-Suomen rooli näyttäytyy tässä erityisen merkityksellisenä.

Päätös

Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen ja pitää tärkeänä, että Karjalan alueen tarjoamat mahdollisuudet Suomen ja Venäjän välisten suhteiden kehittämiseksi tulee ottaa huomioon.

Viestintäaloitteet

206. YLE:n toimintakulujen kattamisesta valtion tulo- ja menoarviosta

Hakametsän Sosialidemokraatit ry:n aloite

Hakametsän Sosialidemokraatit ry esittää puoluekokoukselle, että

vähätulaisia kansalaisia rankasti kohtelevan mediamaksun sijaan tavoitteeksi otetaan, että tulevaisuudessa Yleisradion toimintakulut katetaan valtion budjetista.

207. Ylen toiminta rahoitettava valtion budjetista

Sosialidemokraattiset Nuoret ry:n aloite

Televisiomaksujärjestelmä on vanhentunut rahoitustapa rahoittaa YLE:n toiminta. Nyt esitetty mediamaksu on askel oikeaan suuntaan, mutta sekin rasittaa suhteessa eniten pienituloisia ja yksin-asujia. Laadukas julkisen palvelun radio-, televisio ja verkkotoiminta on välttämätöntä, mutta on varmasti löydettävissä malli, jolla toiminta rahoitetaan valtion budjetista niin, että Yleisradion itsenäisyys samalla turvataan.

Yleisradion budjettirahoitusta on vastustettu mm. siksi, että silloin muutkin kuin YLE:n palveluita käyttävät joutuisivat maksajiksi. Mediamaksuun siirryttäessä oltaisiin kuitenkin jo tilanteessa jossa palveluista maksavat kaikki. Verovaroin rahoitetaan monia julkisia palveluja, jotka koskettavat huomattavasti pienempää osaa suomalaisista kuin Yleisradion palvelut. Mediamaksuun verrattuna budjettirahoituksen etu olisi siinä, että maksusta tulisi oikeudenmukaisempi.

Sosialidemokraattiset Nuoret ry esittää puoluekokoukselle, että

se velvoittaa puolueen toimimaan sen puolesta, että YLE:n toiminta jatkossa rahoitettaisiin valtion budjetista.

Puoluehallituksen lausunto aloitteista 206-207

Televisiomaksun periminen perustuu lakiin. Sen tavoitteena on turvata Yleisradio oy:n rahoituspohja ja mahdollistaa ns. julkisen palvelun tehtävien hoitaminen. Televisiomaksuun pohjautuvaa rahoitusjärjestelmää voidaan perustella oletetulla riippumattomuudella poliittisista suhteista. Suora rahoitus valtion tulo- ja menoarviosta voisi vaarantaa riippumattomuuden. Televisiomaksun suuruuden määrää valtioneuvosto, joten Yleisradio oy:n rahoitusjärjestelmä ei kuitenkaan ole täysin riippumaton.

Televisiomaksua voidaan periä, jos käytössä on televisio-ohjelmien seuraamiseen soveltuva laite. Maksamatta jättävien maksuvelvollisten osuus on suuri, mikä on edellyttänyt valvontaa ja erilaisia tiedotuskampanjoita. Maksukertymä on jäänyt toivottua vähäisemmäksi väärinkäytösten vuoksi. Ehdotettu mediamaksu pyrkii vastaamaan nykytilanteen ongelmiin säätämällä maksuvelvollisuuden talouskohtaiseksi ja riippumattomaksi television katselun mahdollistavista laitteista.

Ehdotettuun mediamaksuun liittyy myös ongelmia sosialidemokraattisen politiikan näkökulmasta. Vähätuloisella henkilöllä tai perheellä ei olisi enää mahdollista välttyä maksulta luopumalla televisiolaitteesta. Maksu on myös tasaveron kaltainen, sillä sen maksaminen on pakollista eikä se huomioi tulotasoa mitenkään. Suhteellinen maksurasitus vähävaraiselle yksin asuvalle on varakasta perhettä huomattavasti suurempi.

Mediaympäristö on muuttunut voimakkaasti viime vuosina. Yleisradio oy:n julkisen palvelun tehtävä on kuitenkin edelleen ajankohtainen. Sen riittävä rahoitus on syytä turvata jatkossakin.

Julkisen palvelun määrittelyä ja Yleisradio oy:n rahoitusta selvitti vuosina 2008-2009 parlamentaarinen työryhmä, jonka puheenjohtajana toimi kansanedustaja Mika Lintilä. Työryhmän loppuraportissa esitetään mm. Yleisradio oy:n nykyisen palvelutason säilyttämistä, täsmennyksiä julkisen palvelun määritelmään ja kaikilta asuntokunnilta kerättävää mediamaksua, jonka suuruus olisi noin 175 euroa. Yrityksiltä, joiden liikevaihto ylittää 400 000 euroa, maksu olisi kolminkertainen. Lisäksi raportissa esitetään, että Yleisradion oy:n hallintoneuvoston riippumattomuus asemaa on vahvistettava. Hallintoneuvoston tärkeä tehtävä on valvoa julkiseen palveluun osoitettujen varojen tehokasta ja läpinäkyvää käyttöä. Lintilän työryhmässä olivat edustettuina kaikki eduskuntapuolueet, joten yksimielisen loppuraportin on hyväksynyt myös SDP.

Eriytyisen ansiokkaana voidaan pitää työryhmän esityksiä hallintoneuvoston riippumattomuuden vahvistamisesta ja roolin täsmäntämisestä. Hallintoneuvosto on Yleisradio oy:n ylin päättävä elin, jonka nimittää eduskunta vaalikauden alussa. Edustettuina hallintoneuvostossa voivat olla kaikki eduskuntapuolueet, mikä rajaa tehokkaasti valtioneuvoston määräysvaltaa Yleisradio oy:n toimintaan tai julkisen tehtävän määrittelyyn. Yleisradio oy on siten eduskunnan, ei valtioneuvoston, mediayhtiö. SDP edellyttää, että jatkossakin tunnustetaan Yleisradio oy:n asema päivänpolitiikan ulkopuolisena, riippumattomana toimijana.

Päätös

Puoluekokous katsoo, että Ylen rahoitus on turvattava niin, että se mahdollistaa julkisen palvelun tehtävän hoidon nykyisessä laajuudessaan. Rahoitusmallia tulee etsiä siten, että Ylen riippumattomuus ja rahoituksen jatkuvuus on turvattu.

208. Television jakeluverkko takaisin suomalaiseen omistukseen

Pohjois-Haagan Sos.-dem. Yhdistys ry:n aloite

Yleisradion maanpäällinen lähetysverkko Digita myytiin vuonna 2005 yksityisille markkinoille. Ostajana oli tuolloin France Telecomin tytäryhtiö ja hintana 316 miljoonaa euroa. Tuolloin verkko-omistuksesta luopumista perusteltiin televisio- ja radiotoiminnan digitalisoinnin aiheuttamilla korkeilla rahoituskustannuksilla, joita kattamaan myyntivoitto ensi sijassa kohdennettiin.

Moni tuolloin ihmetteli sitä, että valtakunnan keskeisimmän sähköisen median infrastruktuuri-rakenteen annettiin joutua ulkomaiseen omistukseen. Ihmettely jatkuu edelleen, kun on käynyt ilmi monopoliasemassa olevan jakeluyhtiön harjoittama tariffipolitiikka ylihinnotteluineen. Tänä päivänä ylihinnottelusta kärsivät tasapuolisesti YLE:n ohella MTV3 ja Sanoma-WSOY:n omistama Nelonen. Silloin kun YLE omisti ja ylläpiti verkkoa, esittivät verkon kaupalliset vuokraajat toistuvaa kritiikkiä YLE:n hinnoittelupolitiikkaa kohtaan. Voi olla että nekin tänä päivänä kaipaavat "vanhoja aikoja" takaisin, kun nykyisen Digitan sanotaan tekevän jopa 40 prosentin liikevoittoa!

Verkkolupien toimilupakausi on päättymässä elokuussa 2010. Uusista verkon käyttölupaneuvotteluista odotetaan tiukkoja. Suomalaiset mediayhtiöt ovat omalla maallaan tiukilla edessä olevissa neuvotteluissa. Mediatoimijat toivovat ylihinnottelukäsityksilleen tukea Korkeimmalta hallinto-oikeudelta ja luultavasti Kilpailuvirastoltakin. Olivat tämänkertaisten neuvottelujen tulokset mitä hyvänsä, eivät ongelmat poistu niin kauan kuin lähetysverkko on ulkomaisessa omistuksessa.

Lienee selvää, ettei Digitan omistama lähetysverkko voi enää palata YLE:n omistukseen. Parasta yhteisten intressien jakamista olisikin jos nykyiset verkon käyttäjät pystyisivät sopimaan yhteisen yhtiön tai osuuskunnan perustamisesta, joka ottaisi tavoitteekseen Digitan ostamisen

takaisin suomalaiseen yhteisomistukseen. Kustannuksia olisi sen jälkeen helppo jakaa esimerkiksi lähetystuntien mukaisessa suhteessa.

On mahdollista, että Digitan takaisinosto on vaikeasti toteutettavissa – kukapa tuottoisasta rahasammosta luopuisi! Ostohinta voi olla paljon korkeampi kuin se hinta millä verkosta luovuttiin. Pitkässä juoksussa kalliskin hinta voi olla edullisempi kuin jatkuvasti ylihinnoitellut verkkomaksut.

Pohjois-Haagan Sos.-dem. Yhdistys ry esittää puoluekokoukselle, että

SDP ottaa viestintäpoliittiseksi tavoitteekseen televisioyhtiöiden käyttämän maanpäällisen jakeluverkon saamisen takaisin suomalaiseen omistukseen. Verkko on osa kansallista sähköistä perusinfrastruktuuria. Se tulisi omistaa ja sitä tulisi hallita suomalaisten yhteisin voimin.

Puoluehallituksen lausunto

Jälkikäteen arvioituna Digita oy:n myyminen oli virhe. Tilikaudella 2007 Digita teki voittoa lähes 50 % liikevaihdosta, 61 miljoonaa euroa. Siihen suhteutettuna hieman yli 300 miljoonan euron kauppahinta vuonna 2003 oli edullinen. Television ja radion digitalisointiin tarvittiin kuitenkin tuloja, joten päätöksentekohetkellä kauppa vaikutti perustellulta.

Television maanpäällinen lähetyverkko on osa kansallista perusinfrastruktuuria, ja sen merkitys korostuu erityisesti suurten kaupunkiseutujen ulkopuolella, jossa maanpäällisille lähetyksille ei ole vaihtoehtoja. Sen luotettava toiminta kaikkialla maassa on keskeinen viestintäpoliittinen tavoite.

Viestintäviraston määräyksen mukaan Digita oy:n hinnoittelun tulee olla kustannusperustaista, sillä Digitalla on huomattavan markkinavoiman asema korkeita mastoja käyttävässä tv- ja radiolähetystoiminnassa. Kustannusperustaisuuden toteutumista voidaan edellyttää nyt ja jatkossa.

Julkisuudessa on ollut esillä myös muita ratkaisuja, joilla televisioyhtiöiden ongelmalliseksi kokema tilanne voitaisiin ratkaista. Digita oy:n lähetyverkon ostaminen takaisin kotimaiseen omistukseen on yksi vaihtoehto, mutta nykyiset omistajat, pääomasijoitusyhtiöt, tuskin luopuvat omistuksestaan halvalla. Toinen vaihtoehto on uuden maanpäällisen lähetyverkon perustaminen. Kilpailu todennäköisesti laskisi hintoja.

Päätös

Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen. Keskeinen viestintäpoliittinen tavoite on toimivan ja kattavan televisiolähetyksen maanpäällisen lähetyverkon turvaaminen. Huomattava markkinavoiman aseman väärinkäyttö ja ylihinnoittelu eivät ole hyväksyttäviä ilmiöitä, ja epäkohtiin on löydettävä ratkaisu.

209. Liikenneyhteydet maassa ja ilmassa

Ilomantsin Sosialidemokraatit ry:n aloite

Ilomantsi sijaitsee Pohjois-Karjalassa 70 km päässä maakunnan ”pääkaupungista” Joensuusta. Asukkaita Ilomantsissa on yli 6000, joten elämää paikkakunnalla on. Elämisen mahdollisuudet ovat kuitenkin monessa suhteessa heikommät kuin kaupunkien ympäristöissä ja ruuhkasuomessa.

Liikenneyhteydet ovat joka suhteessa heikot, eikä parannusta ole näköpiirissä. Maanteiden perusparannus ja -kunnostus on unohdettu, Tiet ovat vaarallisia ja muutamilla alueilla itärajan läheisyydessä lähes ajokunnottomia. Tietoliikenneyhteydet puuttuvat alueita, joissa on vielä

elämää. Lisäksi useilta ilomantsilaisilta, kuten muiltakin raja-alueen naapurikuntalaisilta puuttuvat digi-tvlähetykset ja sen myötä mahdollisuus katsella televisiota ja pysyä ajan tasalla yhteiskunnan asioissa ilman suuria investointeja. Kuitenkin televisiolupamaksut on maksettava näilläkin alueilla.

Maantielikenteen huono kunto sekä tietoliikenteen puute vaikuttavat paikallisen väestön elämään. Yritystoiminnan, etätöiden, opiskelun ja normaalin päivittäisen elämä edellytyksenä on kunnossa olevat yhteydet ulkomaailmaan.

Kaikilla Suomessa asuvalla tulee olla perusyhteydet kunnossa riippumatta siitä missä päin maata asutaan.

Ilomantsin Sosialidemokraatit ry esittää puoluekokouksella, että

se ryhtyy pikimmiten toimiin, jotta

1. kaikilla Suomessa asuvalla (asuinpaikasta riippumatta) on mahdollisuus katsella televisiota myös digiaikana.
2. kaikilla Suomessa asuvalla on mahdollisuus käyttää tietotekniikkaa asuinpaikasta riippumatta.
3. teiden kunnostukseen varataan tasapuolisesti rahaa niin taajamiin kuin kaukaisimmille haja-asutusalueillekin.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa tuodaan esille erään paikkakunnan erityisen haastava tilanne liittyen liikenneyhteyksiin tieliikenteessä, tietotekniikan tehokkaan käytön mahdollistaviin tietoliikenneyhteyksiin ja televisiolähetysten kuuluvuuteen. Aloitteessa vaaditaan kuitenkin parannusta asioihin yleisellä tasolla, joten puoluehallituksen lausunto vastaa aloitteen selkeisiin esityksiin.

Arki ilman kunnollisia tietoliikenneyhteyksiä tai mahdollisuutta seurata valtakunnallisia televisiolähetystyksiä on hankalaa. Esimerkiksi etätöiden tekeminen ilman kunnollisia tietoliikenneyhteyksiä on lähestulkoon mahdotonta. Turvalliset ja luotettavat tieliikenneyhteydet ovat myös arjen sujumisen edellytys, mutta täysin yhdenmukaista palvelutasoa maan kaikissa osissa on mahdoton taata.

Syrjäisempien seutujen mahdollisuudet luoda uutta hyvinvointia ovat vähäisemmät kuin suurilla kaupunkiseuduilla, mutta esimerkiksi luonto- ja kulttuurimatkailu sekä erilaisten elämysten tuottaminen voivat olla tulevaisuudessa nykyistä merkittävämpiä työllistäjiä. Ilman tietoliikenneyhteyksiä ja luotettavaa tieverkkoa tämän tyyppisen liiketoiminnan rakentaminen on kuitenkin mahdotonta.

Päätös

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.